

BANKENS KREDITBEDÖMNINGSPROCESS

– MÖJLIGA KONSEKVENSER VID BORTTAGNING AV REVISIONSPLIK TEN FÖR SMÅ AKTIEBOLAG

Kandidatuppsats i Företagsekonomi

Meryem Alamaz
Dijana Bilal

VT 2008:KF17

HÖGSKOLAN I BORÅS
INSTITUTIONEN FÖR DATA- OCH AFFÄRSVETENSKAP

Svensk titel: Bankens kreditbedömningsprocess – möjliga konsekvenser vid borttagning av revisionsplikten för små aktiebolag

Engelsk titel: Bank's credit assessment process - possible consequences when getting rid of the audit duty for small limited companies

Utgivningsår: 2008

Författare: Meryem Alamaz och Dijana Bilal

Handledare: Jürgen Claussen

Abstract

Year 2006 was decided that the rules about the audit duty for small companies will be seen over and the government's investigators will suggest the changes that are required in order to clear the audit duty for small companies. The audit duty means that all Swedish limited companies by law must have revised accounts. Getting rid of the audit duty will mean that the audit for the small companies no longer is statutory but will become voluntary. Audit duty even abolishing in Sweden is a consequence of an ongoing European harmonizing.

In relation with these changes the companies credit possibilities will be influenced if companies choose to not still have audit and our aim has therefore been to examine what getting rid of the audit duty will mean for banks' credit assessment process. We have implemented our examination with a qualitative method in the form of two interviews, both with a bank and with an audit office. At these interviews, we have pursued discussions around the questions and got an understanding for which position these two operators will take before getting rid of audit duty. We have in the essay been accurate with reaching a high validity so that our result that we reach agrees with the reality.

When a company applies for credit checks, the bank inspects certain points in order to convert an assessment about the company's repayment ability. It will not be just as easy for the bank when the audit duty is abolished and if the company chooses to no longer have audit. We have pursued discussions with our respondents then we among other thing have discussed how banks will set itself before the abolishing and which alternative rules to the audit that the audit agencies will offer.

The banks will in the future continue to require some kind of review, unless complete revised accounts as earlier they will set requirements on other alternatives such as a written certificate. But we have also spoken about other alternative as our respondents believes will be solutions when the statutory audit will be taken away.

The result of our empirical survey shows that both banks and the audit agencies are convinced about that many off companies that are disturbed of the changes will still want to have audit in the company and thereby they come to use the voluntary audit.

Keywords: The audit, the audit duty, statutory audit duty, credit assessment process, small companies, the voluntary audit, written certificates

Sammanfattning

År 2006 beslutades att reglerna om revisionsplikten för små företag skulle ses över och regeringens utredare skulle föreslå dem ändringar som krävs för att ta bort revisionsplikten för små företag. Revisionsplikten innebär att alla svenska aktiebolag enligt lag måste ha reviderade räkenskaper. Avskaffandet av revisionsplikten kommer att innebära att revisionen för de små företagen inte längre är lagstadgad utan det kommer att bli frivilligt. Revisionspliktens avskaffande i Sverige är en följd av en pågående europisk harmonisering.

I samband med dessa förändringar kommer bland annat företagens kreditmöjligheter att påverkas om företag väljer att inte ha kvar revision och vårt syfte har därför varit att undersöka vad avskaffandet av revisionsplikten kommer att innebära för bankers kreditbedömningsprocess. Vi har genomfört vår undersökning med en kvalitativ metod i form av två intervjuer, dels med en bank dels med en revisionsbyrå. Vid dessa intervjuer har vi fört diskussioner kring problemämnet och fått en förståelse för vilken ställning dessa två aktörer kommer att ta inför avskaffandet. Vi har i uppsatsen varit noggranna med att nå en hög validitet så att vårt resultat som vi kommer fram till stämmer överens med verkligheten.

När ett företag ansöker om kredit kontrollerar banken vissa punkter för att kunna göra en bedömning om företagets återbetalningsförmåga. Det blir inte lika lätt för banken då revisionsplikten avskaffas och om företaget väljer att inte längre ha kvar revision. Vi har fört diskussioner med våra respondenter då vi bland annat har diskuterat hur banker kommer att ställa sig inför avskaffandet samt vilka alternativregler till revisionen som revisionsbyråerna kommer att erbjuda.

Banker kommer i framtiden fortsätta att kräva någon form av granskning, om inte fullt reviderade räkenskaper som tidigare så kan man tänka sig att man kommer att ställa krav på till exempel alternativ som ett skriftligt intyg. Men vi har också pratat om andra olika alternativ som våra respondenter tror skulle kunna vara lösningar när den idag lagstadgade revisionen tas bort.

Resultatet av vår empiriska undersökning visar att både banker och revisionsbyråer är övertygade om att många av företag som berörs av förändringarna kommer ändå att vilja ha kvar revision i företaget och därmed kommer man förmodligen att välja revision frivilligt.

Nyckelord: Revision, revisionsplikten, lagstadgad revisionsplikt, kreditbedömningsprocess, små företag, frivilliga revisionen, skriftligt intyg

Innehållsförteckning

1. Introduktionskapitel	- 1 -
1.1 Problembakgrund	- 1 -
1.2 Problemformulering	- 2 -
1.3 Syfte	- 3 -
1.4 Avgränsning	- 3 -
2. Metod	- 4 -
2.1 Vetenskaplig inriktning	- 4 -
2.1.1 Positivismen	- 4 -
2.1.2 Hermeneutik	- 4 -
2.1.3 Vår vetenskapssyn	- 5 -
2.2 Undersökningsmetod	- 5 -
2.2.1 Vårt val av undersökningsmetod	- 5 -
2.3 Vetenskaplig ansats	- 6 -
2.3.1 Deduktion	- 6 -
2.3.2 Induktion	- 6 -
2.3.3 Abduktion	- 6 -
2.3.4 Vårt val av angreppssätt	- 6 -
2.4 Datasamlingsmetod	- 7 -
2.5 Giltighetsanspråk	- 8 -
2.5.1 Validitet	- 8 -
2.5.2 Reliabilitet	- 8 -
2.5.3 Undersökningens validitet och reliabilitet	- 8 -
2.6 sammanfattning	- 9 -
3. Teoretisk referensram	- 10 -
3.1 Revision	- 10 -
3.1.1 Revisorns roll och uppgifter	- 10 -
3.1.2 Revisionsberättelse	- 12 -
3.1.3 Revisionens betydelse för banker	- 13 -
3.2 Revisionsplikt i Danmark	- 14 -
3.3.1 Frivillig revision	- 14 -
3.3.2 Review	- 16 -
3.4 Kreditbedömningsprocessen	- 17 -
3.4.1 Inledning	- 17 -
3.4.2 Kreditbedömning och kreditrisk	- 17 -
3.4.3 Kreditvillkor	- 19 -
3.5 Sammanfattning	- 19 -
4. Resultat av den empiriska undersökningen	- 21 -
4.1 Intervju med Susan Iba Johnsson från Nordea, Göteborg	- 21 -
4.1.1 Kreditbedömningsprocessen	- 21 -
4.1.2 Uppgifter som kräver av det kreditsökande företaget	- 22 -
4.1.3 Användning av årsredovisningen vid kreditbedömningen	- 23 -
4.1.4 Kontroll av information	- 23 -
4.1.5 Revisorns roll vid en kreditbedömning	- 24 -
4.1.6 Kreditmodell	- 24 -
4.1.7 Revisionspliktens avskaffande	- 25 -

4.2 Intervju med en revisor på Ernst & Young, Göteborg	- 26 -
4.2.1 Inställning till avskaffandet av revisionsplikten och frivillig revisionsplikt.....	- 26 -
4.2.2 Revisorns roll vid en kreditbedömning	- 27 -
4.2.3 Små företags kreditmöjligheter.....	- 27 -
4.2.4 Risken för banken vid slopad revisionsplikt.....	- 28 -
4.2.5 Fördelar för småföretag och kreditgivare med en slopad revisionsplikt	- 28 -
4.2.6 Revisionspliktens avskaffande i Danmark.....	- 28 -
4.2.7 Samarbete mellan revisionsbyråer och banker.....	- 29 -
4.2.8 Alternativ till revisionsplikten	- 29 -
4.2.9 Förenklad revision, vad bör ingå.....	- 30 -
4.3 Sammanfattning	- 31 -
5. Analys & tolkning av empiri.....	- 32 -
5.1 Analys av respondenterna från Nordea och Ernst & Young.....	- 32 -
5.2 Analys av bank, Nordea	- 32 -
5.2.1 Möjliga konsekvenser för banker av revisionspliktens avskaffande	- 32 -
5.2.2 Kreditbedömningsprocessen idag	- 33 -
5.2.3 Hur avskaffandet kan komma att påverka bankers nuvarande rutiner	- 33 -
5.2.4 Om företag väljer att inte ha kvar revision	- 34 -
5.3 Analys av revisionsbyrån, Ernst & Young	- 35 -
5.3.1 Inställning till avskaffandet av revisionsplikten	- 35 -
5.3.2 Små företags kreditmöjligheter och revisorns roll	- 35 -
5.3.3 Alternativa regler istället för lagstadgad revision	- 36 -
5.3.4 Revisionsplikten i Danmark jämfört med Sverige	- 37 -
6. Slutsatser	- 39 -
6.1 Slutsatser vi vill dra av studien	- 39 -
6.1.1 Avskaffandet av revisionsplikt, innebörden för kreditbedömningsprocess	- 39 -
6.1.2 Bankers inställning till revisionspliktens avskaffande	- 40 -
6.1.3 Revisionsbyråernas alternativ till revisionsplikten.....	- 40 -
7. Avslutande diskussion	- 41 -
7.1 Avskaffandet av revisionsplikt, innebörden för bank.....	- 41 -
7.2 Bankers inställning till revisionspliktens avskaffande	- 42 -
7.3 Revisionsbyråernas alternativ till revisionsplikten.....	- 43 -
7.4 Förslag till fortsatt forskning	- 44 -
8. Referenser.....	- 45 -
Bilagor	- 47 -
Intervju frågor till banken.....	- 47 -
Intervju frågor till revisionsbyrån	- 48 -
Figurförteckning	
Figur 3.1, källa: Revision – en praktisk beskrivning	-11-
Figur 3.2, källa: Kreditgivning och kreditbedömning av företag.....	-18-

1. Introduktionskapitel

I detta inledande kapitlet presenteras uppsatsens bakgrund, därefter följer en problemdiskussion där relevanta aspekter och perspektiv på ämnet lyfts fram. Här framställs också en formulerad forskningsfråga följt av två delfrågor, uppsatsens syfte och dess avgränsning.

1.1 Problembakgrund

September 2006 beslutade regeringen att tillkalla en utredare som skulle se över reglerna om revisionsplikt för små företag. Utredaren f.d. justitierådet Bo Svensson skulle bl.a. föreslå dem ändringar i regelverket som krävs för att ta bort revisionsplikt för de små företagen.

3 april, 2008 lämnade utredningen delbetänkandet *Avskaffandet av revisionsplikt för små företag* (SOU 2008:32). I delbetänkandet föreslår utredningen bland annat att bara 4 % av aktiebolagen ska ha revisionsplikt. Idag är revisorn skyldig att anmärka eller göra en anmälan om företaget misskött sina skattebetalningar och om det förekommit brott i företaget. Men nu är förslaget att dessa bestämmelser skall tas bort. Dessutom föreslår utredningen att förvaltningsrevisionen skall avskaffas och att mandattiden för revisorn i ett företag kortar ner till 1 år från tidigare 4 år.

Revisionsplikt innebär att alla svenska aktiebolag enligt lag måste revideras, dvs. måste räkenskaperna granskas av en revisor. Avskaffandet av revisionsplikten kommer att innebära att revisionen för de små företagen kommer att bli frivillig istället för lagstadgad. De företag som är noterade på en reglerad marknad, bland annat finansiella bolag och försäkringsbolag kommer fortsättningsvis omfattas av revisionsplikt oavsett storlek. Till skillnad från andra länder i EU har Sverige hittills inte valt att införa de begränsningar i revisionsplikten som EU:s regelverk ger möjlighet till.

Anledningen till varför revisionsplikten avskaffas är att minska företagens administrativa börda. Dessa förändringar är alltså en följd av en pågående europisk harmonisering. Danmark var det tredje sista landet inom EU som har avskaffat revisionsplikten. När Sverige avskaffar revisionsplikten kommer Malta vara det ända landet i Europa som har kvar revisionsplikten för små företag.

De företag som kommer att påverkas av avskaffad revisionsplikt i Sverige är enligt utredningen de företag som understiger mer än ett av följande gränsvärden under vart och ett av de två senaste åren:

- nettoomsättning: 83 miljoner kr
- balansomsättning: 41,5 miljoner kr
- antal anställda: 50st

Efter april 2008 då utredningen lades fram om avskaffandet av revisionsplikten har ett nittiototal remissinsatser möjlighet till att kommentera och lämna synpunkter på utredningen. Därefter förväntas det att ett förslag lämnas till riksdagen och någon gång under år 2009 kommer ett beslut

att tas i frågan. De nya reglerna beräknas att träda i kraft för de räkenskapsår som inleds efter den 30 juni 2010.

Det har länge diskuterats om revisionsplikten skall avskaffas eller inte. Många avhandlingar och främst högskoleuppsatser har skrivits om ämnet, där studenter har undersökt och spekulerat kring hur det kommer att resultera för Sverige. Särskilt har man diskuterat betydelsen av revisionsplikten för olika intressenter och vilka kostnader som gäller för revisionen. De flesta länder har redan avskaffat revisionsplikt för små företag sedan en tid tillbaka, men här i Sverige har vi haft revisionsplikt sedan 1988 som nu har beslutats att avskaffa.

Då man har beslutat att avskaffa revisionsplikten kommer det att innebära många förändringar, inte minst för banken. De nya bestämmelserna som alltså träder i kraft från och med 1 juli, 2010 kommer att innebära att banker kommer att behöva se över sina rutiner vid kreditbedömningar av små företag. Idag då vi har revisionsplikt för små företag gäller rutiner och system på bank som kanske inte kommer att passa då företag i framtiden väljer att inte ha revision men däremot någon annan typ av kvalitetssäkring, som t.ex. Review som är en förenklad granskning.

1.2 Problemformulering

I och med att utredningen nu har lämnat ett delbetänkande där de förslag presenteras om vad som skall gälla efter det nu fastställda avskaffandet av revisionen anser vi att ämnet för vår uppsats är relevant och aktuellt. Avskaffandet av revisionsplikten kommer som sagt att innebära en omfattande förändring för bankers rutiner och system. Av det skälet har vi bestämt oss för att ha en huvudfråga samt två delfrågor.

Vår huvudfråga är;

- *Vad kommer avskaffandet av revisionsplikten att innebära för bankers kreditbedömningar?*

Här kommer vi att fördjupa oss i hur slopad revisionsplikten för småföretag kommer att påverka kreditbedömningen av företag som väljer att inte ha revision.

Den ena delfrågan är;

- *Hur ställer sig banker inför revisionspliktens avskaffande och vad kommer man att kräva efter avskaffandet?*

Här kommer vi alltså att titta på om vad banker anser om revisionspliktens avskaffande och om de kommer att ha någon strategi kring kreditbedömningsprocessen.

Den andra delfrågan är;

- *Vilka alternativ till den idag lagstadgade revisionen kommer revisionsbyråer att kunna erbjuda, så att små företag som väljer att inte ha revision skall kunna upprätthålla trovärdigheten i sin redovisning?*

Här vill vi bland annat undersöka på vilket annat sätt företag kan kvalitetssäkra sin redovisning för att få kredit till en bra ränta. Vår hypotes är att banker kanske anser att investeringsrisken kan vara för hög om företag inte kvalitetssäkrar sin redovisning kan de höja räntan på krediterna.

1.3 Syfte

Syftet med vår studie är att undersöka vad slopad revisionsplikt kommer att innebära för bankers kreditbedömningsprocess. Vidare vill vi belysa vilka alternativ till revisionsplikt revisionsbyråer kommer att kunna erbjuda små vid en eventuell kreditbedömning.

1.4 Avgränsning

Uppsatsen avgränsas till banker då den handlar om att undersöka hur slopad revisionsplikt kan påverka kreditbedömningen. Det kommer alltså att bland annat handla om frågor kring eventuellt en höjd ränta från banker för företag som väljer att inte ha revisionsplikt. Vidare undersöks hur investeringsrisken kommer att påverkas.

Målet med uppsatsen är att genom intervjuer med Nordea få svar på frågor om deras arbete kring en plan för kreditbedömningen i framtiden för företag utan revision. Det har förts en diskussion med respondenten för att få en förståelse för hur de kommer att se ut i framtiden efter avskaffandet av revisionsplikten. För att vidare få en förståelse för revisionsbyråernas arbete kring revisionspliktens avskaffande har vi också intervjuat en auktoriserad revisor på Ernst & Young som har besvarat på våra funderingar kring revisionspliktens avskaffande och dess betydelse för kreditgivarna, närmare bestämt bankerna.

Vårt syfte med intervjuerna var inte att jämföra eller få exakta svar eftersom vi redan visste att det ännu inte har beslutats hur man skall hantera slopandets effekter. Tvärtom ville vi enbart belysa ämnet utifrån dessa två aktörers perspektiv, för att vi lättare skall kunna resonera kring problematiken med revisionspliktens avskaffande.

Genom att vi undersöker ämnet avskaffad revisionsplikt så kommer vi även att beröra revisionsbyråernas alternativregel, detta betyder inte att vi skall gå in på någon djupare undersökning om revisionsbyråer utan vi kommer endast att avgränsa oss till det som är relevant för uppsatsen.

Dessutom har en mindre komparativ studie gjorts där vi har tittat på utvecklingen av slopad revisionsplikt i Danmark. Här har vi valt att avgränsa oss till bara Danmark och tittar alltså inte på andra nordiska länder eller några andra länder. Detta val har vi gjort eftersom det enligt olika studier har visat sig att Danmark och Sverige har liknande lagar vad gäller redovisning och revision. En annan anledning till varför vi har valt att jämför svensk revisionsplikt med dansk är att Danmark slopade sin revisionsplikt för inte så länge sen och därmed har vi undersökt effekter av detta.

2. Metod

Här har vi diskuterat och försökt motivera vårt metodologiska ställningstagande. Vidare har vi presenterat vilken typ av empirisk data som vi har samlat in och vilken metod vi använt för att samla in empirin. Här har vi också försökt tänka över de valda metodernas begränsningar med avseende på validitet och reliabilitet.

2.1 Vetenskaplig inriktning

Inom vetenskapen diskuterar man olika inriktningar. De två centrala huvudinriktningar som diskuteras mest är positivism och hermeneutik.

2.1.1 Positivismen

Positivismen har sitt ursprung från en naturvetenskaplig tradition. Auguste Comte var en fransk sociolog i mitten av 1800-talet. Det var han som gav namn åt positivismen och han menade att man kunde skapa kunskap som var positiva och utvecklande för mänskligheten. Comtes syfte var att generera en vetenskaplig metodologi som kunde vara lika för alla vetenskaper. Med fysiken som förebild skulle detta bli möjligt. *(Patel & Davidson 2003)*

Många tror sig veta mycket men egentligen vet man inte det man tror man vet. Därför är det viktigt att rensa bort allt man tror sig veta. På så sätt har man kvar kärnan med säker kunskap som man sedan bygger upp vetenskapen på.

Positivismen menar att vi människor har två källor till kunskap, iaktta och sinnen.

Istället för att tro på traditioner och auktoriteter ska vi ägna vår tid på att kritiskt granska alla påståenden. Vi ska endast stödja oss på de fakta som vi anser är säkra med all sannolikhet. På så sätt kan vi analysera och dra rimliga slutsatser. *(Thurén 2007)*

2.1.2 Hermeneutik

Hermeneutik kan man säga är raka motsatsen till positivism och har sitt ursprung från de medeltida tolkningarna av bibeln under 1600- och 1700-talet. Genom tolkningar skulle man lämna ifrån sig själva texten och på så sätt skapa en förståelse för Guds existens och skapelse. *(Hartman 2004)*

Man strävade under 1800-talet att utveckla hermeneutiken till en allmän metodologi för humanvetenskapen och under 1900-talet utvecklades det till en existentiell filosofi. Syftet var att skapa en förståelse av livsvärlden och den mänskliga existensen. Detta kan man tolka och förstå genom språket. Man är inte intresserad av att förklara olika händelser som positivisterna gör utan man vill förstå människor. *(Patel & Davidson 2003)*

Hermeneutiker strävar efter att förstå hur människor uppfattar världen och detta går inte att mäta menar Hartman (2004) utan man måste tolka människans beteende och på så sätt få en förståelse

av deras uppfattning. Inom positivistisk vetenskap är det därför svårt att skapa en förståelse för människors handlingar.

2.1.3 Vår vetenskapssyn

Vi grundar vår uppsats på att tolka och förstå de problem som dyker upp vid avskaffandet av revisionsplikten. Det kommer att påverka bankernas bedömning vid kreditgivningen och det kommer att försvåra små företags uppvisande av sin lönsamhet. Även revisionsbyråer kommer att påverkas av detta, då de måste erbjuda något som kan ersätta den idag lagstadgade revisionen som kan hjälpa banker vid sina kreditbedömningar. Allt detta måste man förstå och tolka på rätt sätt och detta tror vi att vi har gjort med ett hermeneutiskt synsätt som vi har.

2.2 Undersökningsmetod

Inom samhällsvetenskapen finns det två olika tillvägagångssätt beroende på vad det är för information man söker. Det kan vara mjukdata eller hårddata och då talar man om *kvantitativa* och *kvalitativa metoder*. (Holme & Solvang 1997)

Kvantitativ metod används vid statistiska undersökningar där man omvandlar och presentera den information som man samlat in till siffror och mängder. (Holme & Solvang 1997)

Andersen (1998) skriver i sin bok att kvalitativa metoder påminner om de metoder som används inom naturvetenskaperna, då man för det mesta använder statistiska och matematiska formler för att genomföra en undersökning. Han menar att det primära syftet med metoden är att orsaksförklara fenomenet som är föremål för undersökningen.

Vid undersökningar med *kvantitativ metod* använder man sig av systematiska och strukturerande observationer som t ex enkäter med fasta svarsalternativ. Medan det i den *kvalitativa metoden* istället används osystematiska och omstrukturerande observationer så som djupintervju eller intervjumall utan fasta frågor och svarsalternativ. (Holme & Solvang 1997)

Den kvalitativa metoden innebär att man skapar en djupare förståelse om det problem som man undersöker genom olika typer av datainsamling. Det centrala är att förstå problemets samband med helheten. Även här använder man sig av statistiska och matematiska formler men bara i en liten utsträckning, men det primära syftet är inte att förklara utan det är att förstå. (Andersen 1998)

2.2.1 Vårt val av undersökningsmetod

Vi har arbetat utifrån den kvalitativa undersökningsmetoden. Avskaffandet av den idag lagstadgade revisionsplikten kommer på ett eller annat sätt att påverka både småföretag och banker samt många fler intressenter och detta har vi utifrån den kvalitativa metoden undersökt för att förstå. Vi har utfört muntliga intervjuer som känns relevanta för vår problemformulering. Syftet med intervju var inte att ställa en fast fråga och få ett fast svar utan vi har fört en diskussion om problemet med våra respondenter för att förstå och tolka på bästa sätt.

2.3 Vetenskaplig ansats

Hur man ska relatera teori och verklighet är ett centralt problem. När syftet är att producera kunskap om samhället, organisation eller mänskligt beteende i allmänhet finns det tre angreppssätt, deduktion, induktion och abduktion. Metoderna anger tillvägagångssätt utifrån vilka vi kan dra vetenskapliga slutsatser. (*Patel & Davidson 2003*)

2.3.1 Deduktion

När vi utifrån generella principer drar slutsatser om enskilda händelser talar vi om deduktiva slutsatser. Arbetar man deduktivt kan man sägas följa bevisandets väg. Genom den befintliga teorin om ämnet som man avser att studera tolkas olika teorier som sedan empiriskt prövas i det aktuella fallet. Detta arbetssätt kallas ofta för hypotetiskt-deduktiva. Objektiviteten i forskningen som man gör stärks genom att utgångspunkten tas i redan befintlig teori. (*Patel & Davidson 2003*)

2.3.2 Induktion

Arbetar man istället induktivt kan man sägas följa upptäckandets väg. Induktiv metod går ut på att undersöka med utgångspunkt i empiri. Först samlar man in information och utifrån de hittar man generella mönster som kan utvecklas till teori. Man skall helt enkelt dra slutsatser från det speciella till det mer allmänna. (*Johannessen & Tufte 2003*)

2.3.3 Abduktion

Abduktion kan sägas innebära en kombination av deduktion och induktion. Utifrån ett enskilt fall formulerar man ett hypotetiskt mönster som kan förklara fallet, detta kännetecknas av att vara induktivt. Sedan prövas denna teori på nya fall, då arbetar man deduktivt. Det gör att den ursprungliga teorin kan utvecklas och utvidgas för att bli mer generell. Fördelen med abduktivt arbetssätt är att det inte låser in en i så hög grad vilket är fallet om man strikt arbetar deduktivt eller induktivt. (*Patel & Davidson 2003*)

2.3.4 Vårt val av angreppssätt

Eftersom vi utgår från en hermeneutisk kunskapssyn har vi använt oss av ett abduktivt angreppssätt som innebär att vår studie har börjat med teorin och testats empiriskt och sedan återkopplad till teorin.

Vi har utgått ifrån teorier vilka vi efter olika hypoteser har bekräftat, men vi har också försökt att bidra med nya kunskaper inom revisionsområdet genom den insamlade informationen intervjuer med olika intressenter och utvecklat detta sedan till en teori. Därmed har vi använt oss av ett abduktivt angreppssätt passade vårt arbete med uppsatsen bäst.

2.4 Datainsamlingsmetod

För att samla in empiriska data under vår studie har vi använt oss av nedanstående metoder. Att samla in empirisk data är inte lätt. Många underskattar svårigheten att få tillgång till information. Det kan vara knepigt med tillgång till empiriskt material, därför är det bra utgångspunkt att säkerställa att man har tillgång till de intervjupersoner, tidskrift och andra empiriska data som man har tänkt sig. (Eriksson & Wiedersheim-Paul 2006)

Det finns olika datainsamlingstekniker beroende på vilken typ av data man är ute efter. Man talar om dels *sekundärdata* och dels *primärdata*. Data som forskaren själv har samlat in kallas för primärdata och om data som har samlats in av andra personer och forskare kallas sekundärdata. (Andersen 1998)

Vi har använt oss av dels primärdata och dels sekundärdata. De sekundärdata som vi använt är i form av andra undersökningar och analys som har gjort av andra forskare och experter. Som vi tidigare nämnt har allt fler vetenskapliga artiklar publicerats kring ämnet, detta är också en typ av sekundärdata som vi har använt oss av. Vidare är uppsatsen byggd på primärdata i form av intervjuer med en bank och en revisionsbyrå.

Hartman (2004) skriver om olika typer av intervjuer samt grad av *standardisering* och *strukturering*. Låg grad av standardisering innebär att frågornas form inte är bestämda på förväg. Den intervjuade personen har då möjligheten att påverka vilken form diskussionen tar under intervjuens gång. Talar man istället om hög grad av standardisering innebär det att alla personer som intervjuas får exakt samma frågor och i exakt samma ordning. Detta är vanligt vid kvantitativa undersökningar.

Beroende på vilken utsträckning frågorna begränsar svarsutrymmet bestäms struktureringen. Helt strukturerade frågor är frågor med fasta svarsalternativ, där intervjuaren har hela ansvaret om vilka svarsalternativ som finns.

Ostrukturerade intervjuer innebär att respondenten, alltså den intervjuade personen, formulerar själv sina svar. Syftet med denna typ av intervju är att ta fram respondentens uppfattningar om problemområdet, åsikt och attityd. (Lundahl & Skärvad 1999)

Trots att vi använt oss av en kvalitativ metod hade vi bestämda intervjufrågor i förväg. Men vi var mycket flexibla med frågorna och svaren. Vårt syfte med intervjuerna var inte att ställa fasta frågor med fasta svarsalternativ utan vi fört en diskussion med respondenterna som vi sedan analyserat och tolkat. Ordningen på de första frågorna hade vi bestämt redan innan intervjun men resten av frågorna ställdes beroende på hur samtalet med respondenterna utvecklades. Några fasta svarsalternativ hade vi inte formulerat. Syftet med intervjuerna som vi har genomfört var att locka fram respondentens värdering kring problemområdet.

Vi har alltså genomfört intervjuerna på en ostrukturerad och halvstandardiserad sätt.

2.5 Giltighetsanspråk

Att överför teoretiska föreställningar i form av begrepp och modeller till empiriska observationer är ett besvärligt problem i all utredningsarbete. I detta sammanhang talar man då om två viktiga begrepp, *validitet* och *reliabilitet*. (Eriksson & Wiedersheim-Paul 2006)

2.5.1 Validitet

Validitet är det viktigaste kravet på ett mätinstrument. Eriksson & Wiedersheim-Paul (2006) definierar det som ett mätinstruments förmåga att mäta det som man avser mäta. Validitet kan delas in i två delar av olika författare, *inre validitet* och *yttre validitet*.

Inre validitet avser överensstämmelsen mellan resultat och verklighet. Det handlar om hur mycket ens resultat stämmer överens med verkligheten. Det är viktigt att man verkligen studerar och forskar det som man tror sig studerar. (Sharan B, Merriam 1994)

Yttre Validitet avser graden av generalisering på resultaten. Det är viktigt att veta hur det empiriska materialet har samlats in och ser ut. Annars är det ingen mening med att mäta generaliseringen om den inre validiteten är låg. (Eriksson & Wiedersheim-Paul 2006)

2.5.2 Reliabilitet

Reliabilitet mäts beroende av hur undersökningen genomförs och hur noggrann man är vid bearbetning av informationen. När ett och samma fenomen ger samma eller liknande resultat genom olika mätningar har man en hög reliabilitet. (Holme & Solvang 1997)

Reliabilitet går ut på att ett mätinstrument ska ge trovärdig och stabil utslag. Vid situationer med tolkande forskningar och undersökningar är reliabilitet ett stort problem, då man kan komma fram till olika resultat beroende på hur man tolkar det. Utredningar med sifferuppgifter kan däremot ge ett starkare intryck av exakthet än vad de i verkligheten står för. (Eriksson & Wiedersheim-Paul 2006)

2.5.3 Undersökningens validitet och reliabilitet

Revisionsplikten handlar mycket om tolkning och förståelse. I och med att vi då har använt oss av kvalitativ metod blev det svårt för oss att nå en hög reliabilitet.

Vi har genom samlad information och intervju fått en så tillförlitlig lösning på problemet som möjligt. Därför var det viktigt för oss att vi var tydliga när vi ställde våra frågor och när vi inhämtade information. På så sätt har validiteten av undersökningen höjts. Det är främst den inre validiteten som vi har lagt mycket tyngd på. Det var viktigt för oss att vårt resultat i slutändan stämde överens med verkligheten och att vi verkligen studerat det som vi syftade att studera.

2.6 sammanfattning

Vi grundar vår uppsats på att förstå och tolka de problem som kan dyka upp vid avskaffandet av revisionsplikten och utifrån det kunna svara på vår problemformulering på bästa sätt. Vi har ett hermeneutiskt synsätt vilket har hjälpt oss mycket med att förstå och tolka vårt empiriska material som vi har samlat in med en kvalitativ undersökningsmetod. Med hjälp av denna metod har vi genomfört muntliga intervjuer då vi fört en diskussion kring revisionspliktens avskaffande för små företag. Trots att vi använde den kvalitativa undersökningsmetoden och trots att vi har varit noggranna med att inte ha fasta svarsalternativ så hade vi ändå bestämda intervjufrågor i förväg. Men vårt syfte var ändå inte att fråga fasta frågor utan vi var mycket flexibla med frågorna och försökte hela tiden att föra en diskussion. På de första frågorna hade vi en vis ordning på men resten av frågorna ställde vi beroende på hur samtalet med respondenterna utvecklades. Därmed har vi alltså genomfört våra intervjuer på en ostrukturerad och halvstandardiserad sätt.

Vi har utgått från befintliga teorier som vi har kommit fram till efter olika hypoteser och prövat dessa teorier empiriskt genom att bidra med nya kunskaper genom den insamlade informationen i form av intervjuer med respondenter och vi har sedan återkopplat detta till en teori. Därmed har vi använt oss av ett abduktiv angreppssätt.

Det blev svårt för oss att nå en hög reliabilitet eftersom vi genomförde våra undersökningar kvalitativt då vi förde en diskussion med våra respondenter för att förstå och tolka problemet. Däremot har vi varit noggranna med att nå en hög validitet för att vårt resultat från undersökningarna i slutändan skulle stämma överens med verkligheten och att vi verkligen hade studerat det som vi syftade att studera.

3. Teoretisk referensram

Här presenterar vi tidigare forskningsmaterial inom uppsatsens ämne. Kapitlet inleds med en allmän beskrivning av revision. Här beskriver vi även revisionens betydelse för banker. Dessutom tittar vi på hur det ser ut i Danmark efter slopandet av revisionsplikten för små företag och vi presenterar de alternativregler som kan komma att gälla efter en avskaffad revisionsplikt i Sverige. Kapitlet avslutas med en allmän beskrivning om hur en kreditbedömningsprocess går till i en bank.

3.1 Revision

Revision innebär att revisorn kritiskt utför en oberoende granskning av företagets årsredovisning, samt bedömer och uttalar sig om företagets bokföring och förvaltning, för att på så sätt öka trovärdigheten hos företagets ekonomiska information. Revision är därmed en förutsättning för ett väl fungerande näringsliv och samhälle. (FAR Förlag, *Revision en praktisk beskrivning*)

Idag ställs särskilda krav på hur företagets resultat och ställning skall redovisas utåt. Intressenterna måste kunna lita både på den information som företaget lämnar om sin ekonomiska situation och på förvaltningen. Det är dock styrelsen och VD som har ansvaret för denna information, medan revisorns roll bara är att kvalitetssäkra informationen, men nu har man kommit med ett förslag om att revisionsplikten för små företag skall slopas år 2010. (Avskaffandet av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32)

Förslaget i utredningen om avskaffandet är att man i Sverige skall välja maximivärdena för undantag från revisionsplikten, därför att Sverige befinner sig i ett konkurrensmässigt underläge i förhållande till andra länder i EU. Man tror vidare att detta underläge kommer att bli värre om Sverige väljer ett lägre gränsvärde för revisionsplikten än andra länder, främst ledande länder inom EU. (FAR Förlag, *Revision en praktisk beskrivning*)

På grund av det ovan nämnda föreslår utredningen att alla företag som ligger under mer än ett av det fjärde bolagsrättsliga direktivets gränsvärden år 2008, nämligen för balansomslutning 41,5 miljoner kronor, för nettoomsättning 83 miljoner kronor och för antalet anställda 50 skall undantas från revisionsplikt.

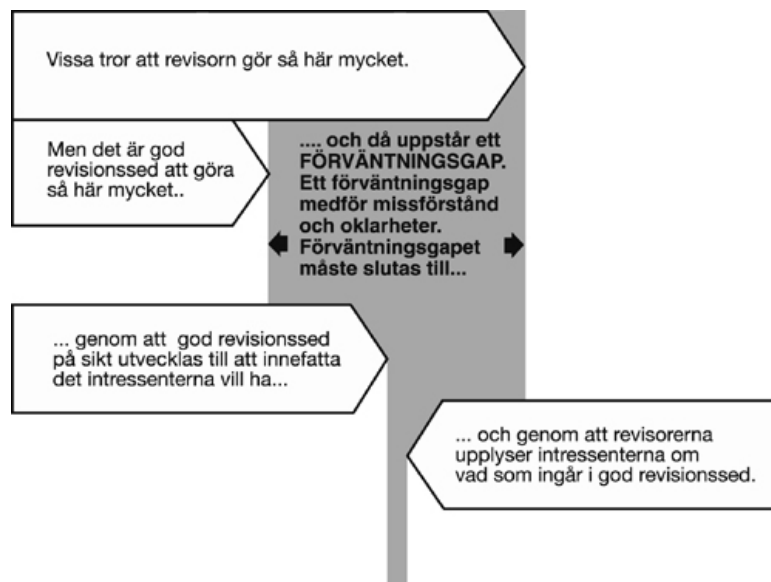
Revisionsplikten innebär att även företag som inte behöver någon revision alls belastas med onödiga kostnader, det gäller framför allt de drygt 70 000 vilande aktiebolagen i Sverige. Sedan finns det också aktiebolag som kanske driver rörelse men som ändå inte behöver revision. (Avskaffandet av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32)

3.1.1 Revisorns roll och uppgifter

Revisorn har olika roller bland annat rådgivning i anslutning till revisionsuppdraget och andra typer av rådgivning, men den allra mest centrala rollen som revisorn har är att utföra revisionsverksamhet i revisorslagens mening. Revisionsverksamheten är strikt styrd av

lagbestämmelser och god yrkessed. Revisorn ska granska företagets förvaltning eller den ekonomiska informationen i företaget, sedan ska revisorn lämna en rapport i form av revisionsberättelse som ett resultat av det som har granskats. Revisorslagens räknar även med den rådgivning som revisorn bidrar med i företaget som revisionsverksamhet. (*Revision - En praktisk beskrivning*) Enligt samma lag 20 § ska revisorn i sitt uppdrag vara opartiskt och självständigt samt objektiv. (*Revisionslagen, 1999: 1079*)

Intressenter förväntar sig allt för mycket av en revisor då uppstår ett förväntningsgap eftersom revisorn inte alltid får eller kan svara på förväntningarna. Antingen så kan revisorn inte göra allt som intressenterna förväntar sig eller så får revisorn inte göra det på grund av bland annat lagen. Man får då helt enkelt informera dessa intressenter om vad revisionsplikten omfattar och tydligare upplysa vilken roll styrelsen och den verkställande direktören har inom revisionen men främst informera om vad revisionsrollen egentligen innebär. (*FAR Förlag, Revision en praktisk beskrivning*)

Figur: 3.1, Källa: Revision – En praktisk beskrivning

För att revisorn skall kunna granska, bedöma och uttala sig om företags bokföring och förvaltning behöver hon eller han främst kunskap inom ämnesområdena redovisning, juridik och beskattning. Det finns många lagar som reglerar hur revision av företag ska uträttas och ständigt kommer nya regler och rekommendationer som revisorn måste följa, därför är det också viktigt att revisorn hela tiden hålla sig uppdaterad.

Enligt 10 kap 3 § ABL skall revisorn i ett aktieföretag granska följande:

- årsredovisning och bokföring
- styrelsens och VD: ns förvaltning och
- om bolaget är moderbolag skall även koncernredovisningen och koncernföretagets förhållanden granskas av revisorn

Bestämmelserna i 10 kap 3 § ABL ger inte en klar bild av hur genomgripande förvaltningsrevisionen skall vara. För att förstå hur omfattande förvaltningsrevisionen skall vara måste man titta på vad revisorn skall uttala sig om i revisionsberättelsen. . (FAR Förlag, *Revision en praktisk beskrivning*)

3.1.2 Revisionsberättelse

Det konkreta målet med en revision kan man säga är att revisorn ska lämna en revisionsberättelse i vilken revisorn uttalar sig med hög men inte absolut säkerhet. Revisorns skall, enligt 10 kap 5 § ABL, efter varje räkenskapsår lämna en revisionsberättelse till bolagsstämman, där han alltid skall uttala sig om följande förhållanden: årsredovisningen, bokföringen och företagsledningens, dvs. styrelsens och VD:s, förvaltning. (*Aktiebolagslagen, 2005: 551, 9 kap*)

Tillsammans med årsredovisningen utgör revisionsberättelsen beslutsunderlag för företagets intressenter. Det är viktigt att revisorn alltid har målet, dvs. uttalandena i revisionsberättelsen, i åtanke, annars är det lätt att man kollrar bort i arbetsuppgifter som inte leder till målet. (*Aktiebolagslagen, 2005: 551, 9 kap*)

Revisionsberättelsen skall enligt ABL 9 kap. 28 § lämnas till bolagets styrelse senast tre veckor före årsstämman. Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats och om det har upprättats i överensstämmelse med tillämplig lag om årsredovisning. Det skall särskild anges om årsredovisningen ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning och om förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. Vidare skall den också innehålla andra uttalanden så som fastställande av resultaträkning och balansräkning, ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören. I förvaltningsberättelsen framställs förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, dessa förslag skall även presenteras i revisionsberättelsen. Det skall ingå yttrande huruvida förteckning enligt 21 kap. 10 § ABL upprättats när skyldighet därtill förelegat. Finner revisorn att styrelseledamot eller VD har agerat på ett sätt som har lett till någon försummelse som i sin tur kan leda till ersättningsskyldighet skall det anmärkas i revisionsberättelsen, enligt 9 kap 33 § ABL:

”Om revisorn vid sin granskning har funnit att en styrelseledamot eller den verkställande direktören har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet, skall det anmärkas i berättelsen. Detsamma gäller om revisorn vid granskningen har funnit att en styrelseledamot eller den verkställande direktören på något annat sätt har handlat i strid med denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen.”

Detsamma gäller också om de har handlat i strid mot årsredovisningslagen, aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Vidare skall det ingå anmärkningar om bolaget inte har fullgjort sina förpliktelser när det gäller skatter och andra avgifter. Innan vissa anmärkningar tas med i revisionsberättelsen skall revisorn om det är möjligt ta kontakt med ledningen och meddela sina iakttagelser, sedan får han/hon lämna en viss tid så att de kan rätta till det. Har det inte lämnats sådana upplysningar i årsredovisningen enligt tillämplig lag om årsredovisning skall revisorn

ange detta och om det är möjligt ska revisorn även lämna nödvändiga upplysningar i revisionsberättelsen. (*Aktiebolagslagen, 2005: 551, 9 kap*)

Det ska också finnas en inledning på revisionsberättelsen där bolagets firma och organisationsnummer skall framgå, vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser samt vilket eller vilka normsystem för redovisning som företaget har tillämpat och som revisorn har tillämpat. Revisionsberättelsen skall också undertecknas av revisorn och det skall också framgå vilken dag revisionen avslutades. (*Aktiebolagslagen, 2005: 551, 9 kap*)

3.1.3 Revisionens betydelse för banker

Revision har idag en stor betydelse för banker samt andra intressenter som ägarna själva, leverantörer, kunder, anställda samt stat och kommun. Alla dessa intressenter har direkt eller indirekt nytta av revision. Företagsledningen i ett företag, kreditanalytiker på bank och andra intressenter kan dessutom ofta ha behov av en aktiv kontakt med revisorn. Om det inte fanns revisorer, skulle intressenterna vara tvungna att göra egna granskningar för att skapa förtroende till företagets ekonomiska rapportering. (*FAR Förlag, Revision en praktisk beskrivning*)

Banker och andra kreditgivare måste kunna bedöma om ett företag har förmåga att betala tillbaka sina lån. Att den ekonomiska informationen om ett företag är korrekta är en viktig säkerhet för banker och andra kreditgivare som lånar ut pengar. Den säkerheten blir större och anses mer tillförlitlig om den granskats av en opartisk och självständig revisor. (*Avskaffandet av revisionsplikt för små företag SOU 2008:32*)

När små aktiebolag med en begränsad ägarkrets söker lån t ex i bank ställs de oftast inför krav på att de ska lämna tillfredsställande säkerhet för lånet i form av t ex inteckningar i bolagets egendom eller huvudaktieägarens borgen. Dessa krav på säkerhet kan komma att skärpas för företag som är utan revision och villkoren för lånen kan komma att försämrats jämfört med i dag, men detta är något som man idag inte vet säkert. (*Avskaffandet av revisionsplikt för små företag SOU 2008:32*)

Det har lagts fram förslag från utredningen om att avskaffa revisionsplikten för små företag och man har belyst förslagets konsekvenser. Vad konsekvenserna blir för kreditgivare allmänt av en slopad revisionsplikt är osäkert men man tror som sagt att det fortfarande kommer att ställas höga krav på företag att lämna tillfredsställande säkerhet för lånet.

Vidare menar man att bankerna inte har någon skyldighet att bevilja företag den kredit som de sökt och kan komma att kräva att ett företag har revisor eller annan form av kvalitetssäkring vid upprättandet av bokslut innan kreditansökan prövas. Kostnaderna för denna granskning får naturligtvis den som söker kredit betala. Det anser man i Utredningen är rättvist eftersom det är den som söker krediten som har nytta av granskningen. Utredningen finner därmed att det inte finns skäl att vara rädd för att slopandet av revisionsplikten för mindre företag kommer att leda till att de går miste om möjligheter att få lån av banker eller tvingas ta lån på sämre villkor än tidigare. Man framför också i Utredningen att om det skulle vara så att man har fel vad gäller denna punkt så anser man att problemet är enkelt löst genom att företaget frivilligt väljer revision och därmed försätter sig i samma läge som rådde innan revisionsplikten avskaffades.

3.2 Revisionsplikt i Danmark

Revisionsplikten avskaffades i Danmark april 2006 med ett gränsvärde på 1,5 miljoner danska kronor i balansomslutning, 3 miljoner danska kronor i nettoomsättning och 12 personer i genomsnittligt antal anställda. Detta innebär att de företag som inte överstiger dessa gränsvärden kan frivilligt välja bort revision om de så önskar, man måste alltså aktivt välja bort revision om man inte vill ha det, annars finns den kvar och man måste då fortsätta med revision det räkenskapsåret. De företag som väljer bort revision måste besluta detta på en ordinarie bolagsstämma där majoriteten fattar beslutet. Företagen skall i sin årsredovisning informera om att de inte överstiger gränsvärden och att de därför väljer bort revision för det följande året. Detta skall företaget presentera varje år i sin årsredovisning. Moderbolag i en dansk koncern kan inte välja bort revision, de måste alltså revidera oavsett koncernens storlek. (*Avskaffandet av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32*)

År 2007 var det året som företag först kunde avstå från revision. 6,45 % av bolagen som inte omfattas av kraven för revisionsplikt har valt bort revision medan andra har valt att ha kvar revision. De bolag som har valt bort revision har gjort detta med anledning av att antingen spara pengar eller så har revisorn uppmanat företagen till det. (*Avskaffandet av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32*)

Anledningen till varför frågan om att avskaffa revisionsplikten blev aktuell i Danmark var för att Venstre- och konservativa regeringen ville minska de administrativa kostnaderna för de små företagen i Danmark. Deras mål var att företagens administrativa kostnader skulle minska med 25 % före år 2010. När man lyckas med detta mål kommer man att sikta i sin tur på att skapa en bättre konkurrensmöjlighet inom EU. (*När revisionsplikten avskaffades i Danmark Balans nr. 2 2007*)

Man vill lyckas med detta före år 2010 för att gränsvärden skall höjas ytterligare år 2009/2010 till en balansomslutning på 29 miljoner danska kronor, en nettoomsättning på 58 miljoner danska kronor och 50 personer i genomsnittligt antal anställda. Innan detta börjar gälla skall en undersökning göras om den ekonomiska brottsligheten. (*Avskaffandet av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32*)

3.3 Frivillig revision och Review

3.3.1 Frivillig revision

Först år 1988 infördes lagstadgad revision för mindre aktiebolag. Innan dess var det inget krav på att ett aktiebolag skulle ha en kvalitetssäkrad revisor, och många företag valde då att inte ha någon revision. I en studie visade det sig att år 1978 var det 47 procent av alla småföretag (aktiekapital under 50 miljoner kronor, färre än 10 anställda eller omsättning under 5 miljoner kronor) valde frivilligt att ha revisor. (*Avskaffandet av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32*)

Många studier har gjorts på högskolor och universitet som visar att de flesta aktiebolag i Sverige skulle komma att välja att ha kvar revision även efter revisionsplikts avskaffande. Närmare bestämt är det mellan 60 och 80 procent av företagen som skulle välja att ha kvar revision.

En frivillig revision innebär att ta ställning till om årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Revisionen utförs av en auktoriserad eller godkänd revisor och innefattar såväl övergripande analyser som detaljerade åtgärder. En frivillig revision resulterar i en revisionsberättelse som är en offentlig handling. (*Broschyr från Ernst & Young, april 2008*)

En frivillig revision innebär att revisorn:

- granskar ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna
- göra en bedömning av de redovisningsprinciper som har används när årsredovisningen har upprättats
- göra en bedömning av de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören har gjort när de upprättat årsredovisning
- utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen
- granskar väsentliga beslut, åtgärden och förhållande i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören vidtagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget på något annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsledningen (*Broschyr från Ernst & Young, april 2008*)

När revisionsplikten försvinner för de små företagen får dem en frihet att välja de redovisningstjänster och revisionstjänsterna som de finner att de behöva. Tillgången till sådana tjänster kommer att öka och priserna på dem kommer att sjunka och det ger de svenska företagen ökad konkurrens. För att uppmuntra till frivillig revision föreslår utredningen (*Avskaffandet av revisionsplikten för små företag, SOU 2008:32*) vissa åtgärder:

- I dag är revisorn skyldig att granska styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Utredningen föreslår att förvaltningsrevisionen avskaffas.
- I dag är revisorn skyldig att granska hur revisionsklienten fullgjort sin skyldighet att betala skatt och om det förekommit brott i revisionsklientens verksamhet. I förekommande fall ska revisorn anmärka på eller anmäla missförhållanden. Utredningen föreslår att dessa bestämmelser upphävs.
- I dag väljs en revisor för en period av fyra år. Utredningen föreslår att mandattiden kortas till ett år.
- I dag måste det finnas bestämmelser om revision i bolagsordningen. Utredningen föreslår att revisorn ska kunna väljas av bolagsstämman utan stöd i bolagsordningen och att de gamla bolagsordningsbestämmelserna om revision ska upphöra att gälla utan att bolagsstämman behöver fatta beslut om detta.

3.3.2 Review

Efter många års debatter i Danmark om avskaffandet av revisionsplikten blev Danmark det tredje sista landet inom EU som slopat revisionsplikten. Sverige kommer alltså 2010 att vara det näst sista landet som avskaffat revisionsplikt för små aktiebolag. Efter det så är Malta det ända landet inom EU som har kvar revisionsplikt för småföretag.

I diskussionerna kring revisionsplikten har det också diskuterats mycket om användningen av Review kommer att öka. Review är någon typ av förenklad granskning som man bland annat i Danmark har börjat använda sig av. Det är inte lika höga krav på informationsinsamlingen och det är heller inte lika höga krav på när det gäller informationsvärderingen som det är vid den vanliga revisionen. Review ger verkligen en viss kontroll men med större risk för fel i räkenskaperna. RS 2000-2699 i den danska revisionsstandarden skriver om de grundläggande bestämmelserna (principerna) för Review, om hur revisorn ska planera och utföra en Review. *(När revisionsplikten avskaffades i Danmark Balans nr. 2 2007)*

I en undersökning som har gjorts i Danmark har det visat sig att 58 % av 30 danska revisorer anser att Review kan bli ett alternativ till revision för små företag medan 36 % anser att det inte kommer att bli så. Samma undersökning visar också att 80 % av dessa revisorer tror inte att deras arbetsrelation kommer att ändras till de företag som är inom gränsvärden. Istället tror de att dessa företag som inte väljer att ha kvar revision kommer att efterfråga andra tjänster hos revisionsbyråerna och det kan bland annat då röra sig om Review. *(När revisionsplikten avskaffades i Danmark Balans nr. 2 2007)*

Även i Sverige har diskussionerna inletts om vilken typ av uttalanden som ska ersätta revisionsberättelsen när revisionsplikten avskaffas för små företag. En arbetsgrupp som har tillsatts av FAR SRS revisionskommitté ska undersöka, diskutera och föreslå om det finns något slags av uttalanden som skulle kunna användas för att rapportera företagets finansiella ställning, bland annat skall de diskutera och föreslå om Review kan vara ett alternativ. *(Rapport i stället för revision balans nr 6-7 2007)*

I och med att många intressenter ändå kommer att kräva någon form av redovisning från företag som inte väljer att ha kvar revision så kommer det att bli ett väldigt stort behov av någon annan typ av uttalanden som kan visa tillförlitligheten i företagets finansiella rapportering. Det som då är viktigt är att man förstår skillnaden på de olika alternativen och väljer de som är mest användbart för företaget. *(Rapport i stället för revision balans nr 6-7 2007)*

3.4 Kreditbedömningsprocessen

3.4.1 Inledning

I de flesta företag dyker det förr eller senare upp ett behov av att göra nya investeringar, detta behov kan oftast finansieras med vinster som företaget genererar eller genom banklån. En stor del av kapitalet som företag är i behov av finansieras i Sverige av bankerna. (*Broomé, Elmér & Nylén, 1998*) Alltså är en beviljad kredit väldigt viktig för ett stort antal företags överlevnad.

En kreditbedömningsprocess innebär att banker som är långivaren kontrollerar om företaget i framtiden kan betala av lånet med räntor och amorteringar. Banker bedömer hur mycket företaget omsätter, vilka andra lån och hur stora utgifter de har. Företagets tillgångar är också en punkt som banker tittar på vid dessa kontroller, en annan viktig sak är hur de sköter sina betalningar. (<http://banklan.blogspot.com/2007/05/kreditbedmning.html>)

3.4.2 Kreditbedömning och kreditrisk

När ett företag ansöker om kredit kontrollerar banken som ovan nämnt vissa punkter och gör en riskbedömning. Det är en bedömning av två riskfaktorer, dels kredittagarens återbetalningsförmåga dels den säkerhet som banken får av företaget för krediten. (*Broomé, Elmér & Nylén, 1998*)

Enligt bankrörelselagen 2 kap 3§ som ligger till grund för bankers kreditgivning skall banken i första hand bedöma den kreditbeviljade företagets återbetalningsförmåga, vidare talar lagen inte om hur man skall analysera detta.

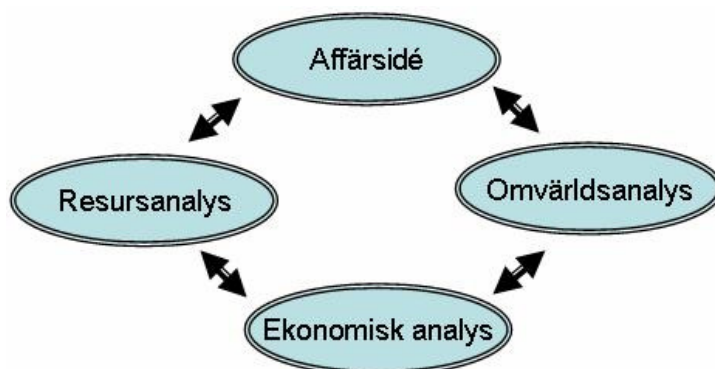
Banken, som är kreditgivaren, ska innan kreditgivningen ha en klar uppfattning om företagets möjligheter att klara av räntebetalningen, amorteringen och kreditens slutliga återbetalning. För att banken skall få dessa uppfattningar och för att få en bedömning av företagets finansiella styrka gör de en finansiell analys. (*Broomé, Elmér & Nylén, 1998*)

Det är både offentlig och intern redovisningsinformation som hämtas från företag som söker en kredit. Även offentlig redovisningsinformation från UC, Upplysningscentralen hämtas vid en kreditbedömning. UC ägs av de fyra svenska storbankerna och har i uppgift att uppskatta konkurssannolikheter hos Sveriges samtliga företag. UC ses som en komplettering till den interna kreditbedömningen (Sveriges riksbank, 2001). I en artikel säger Roland Sigbladh, avdelningschef för företagsupplysningsavdelningen på UC, att när revisionsplikten avskaffas för små företag kommer det att framgå av UC huruvida en årsredovisning på ett företag har reviderats eller inte. (*Osäker framtid för revisorerna, Dagens Industri, Roland Sigbladh*)

Av den rapporterad redovisningsinformation som företag lämnar anser banker är resultaträkning, balansräkning, noter, kassaflöde och delårsrapport de fem viktigaste delarna. (*Kreditgivarnas krav på bättre redovisningsinformation från små och medelstora företag, Balans nr 8–9 2000*)

Med hjälp av balansräkningen, resultaträkningen och kassaflödet gör banken en finansiell analys, vidare ingår det också i analysen att kolla företagets soliditet, likviditet och rörelsens lönsamhet. Banken bör även få en uppfattning av företagets fortsatta utveckling då de gör en utvärdering av dess konkurrenskraft, kostnadsstruktur samt en utredning av konjunkturerna inom branschen, företagets investeringspolitik och företagsledningens kompetens. (Broomé, Elmér & Nylén, 1998)

En ekonomisk analys som vi har nämnt är en del av den analys som banken utför. Andra delar i analysen kan vara; affärsidén, resursanalys och omvärldsanalys.

Figur 3.2 Källa: Kreditgivning och kreditbedömning av företag, Svedin (1992)

Affärsidé beskriver det behov som företaget avser att uppfylla på marknaden. *Resursanalys* består av företagets resurser för verksamheten såsom ledning, ägare, tillverkningskapacitet etc. *Omvärldsanalys* har sin utgångspunkt från kunder och produkter som ska ge en bild av den marknad som företaget är verksam i. Det ska ge en bild av den marknad som företaget är verksam i. Syftet är att göra en bedömning av företagets affärsverksamhet och framtidsmöjligheter. (Svedin 1992)

En *personligbedömning* är en annan punkt som är viktigt för kreditgivaren vid bedömningen. Med personligbedömning gör man en bedömning om hur skötsam företaget är allmänt när det gäller andra ekonomiska förpliktelser. Om det visar sig att företaget brister i den personliga bedömningen spelar det ingen roll hur god säkerhet de visar upp, det blir ingen kredit i sådana fall. (Jönsson 1992)

Det är viktigt för kreditgivaren att det finns en revisionsberättelse där det framgår att företagets finansiella ställning ger en rättvisande bild av verksamheten. En annan sak som är viktig här är att det inte finns några anmärkningar i form av t.ex. ej skötsamma betalningar. (Svedin 1992)

Om banken efter alla dessa utvärderingar anser att företaget har en hög återbetalningsförmåga och är kreditvärdig prövas ändamålet och säkerheten för krediten. I bankrörelselagen talar man om att säkerheten ska vara "betryggande" och det innebär att säkerheten ska främst erbjuda tillräckligt med garanti vid kreditgivnings tidpunkt. (Jönsson 1992)

Blir det så att företaget inte kan betala av lånet blir säkerhetsfrågan, den andra riskfaktorn, aktuell. Det innebär att banken blir tvungen att lösa krediterna med hjälp av säkerheterna. Dessa säkerheter skall ha värderats vid kreditgivningen och de skall täcka krediten med en god marginal. (*Broomé, Elmér & Nylén 1998*)

3.4.3 Kreditvillkor

När banken har fått ett positivt resultat av en bedömning av företagets återbetalningsförmåga och dess säkerheter gör man upp avtal och villkor. Avtal och villkor vill man helst slippa engagera sig i. Låntagaren är bara koncentrerad på att få lånet och tänker därför inte så mycket på alla detaljer som finns i ett avtal, de förstår oftast inte vad effekten av villkoren kan innebära. Det som däremot är viktigt för låntagaren är t.ex. räntor och löptider. (*Hedman 1994*)

En långgivare använder sig av en mall och tar in villkor enligt regler. Det är någonting som helt enkelt skall vara så och som alltid används. Alltså bankens kreditanalytiker eller den person i banken som administrerar krediten och förbereder den är oftast styrd av vissa generella regler och krav. För banken är det bara bra med fler kontrollpunkter för det är ett tecken på att banken är ansvarsfull och att de har kontroll över sina krediter. (*Hedman 1994*)

3.5 Sammanfattning

Idag ställs särskilda krav på hur företagets resultat och ställning skall redovisas utåt. Dessutom är det lag på att en revisor skall utföra en oberoende granskning av företagets årsredovisning, samt bedömer och uttalar sig om företagets bokföring och förvaltning, men kravet på revision kommer att slopas för små företag. Utredningen som har tillsatts för att lägga fram förslag vill att revisionen för små företag skall vara frivillig och att revisionsplikten bara skall gälla för företag som har 50 anställda eller en balansomsättning på 41,5 miljoner eller 83 miljoner i omsättning.

Revisorn har olika roller bland annat rådgivning i anslutning till revisionsuppdraget och andra typer av rådgivning, men den allra mest centrala rollerna som revisorn har är att utföra revisionsverksamhet i revisorslagens mening. Det konkreta målet med en revision kan man säga är att revisorn ska lämna en revisionsberättelse i vilken revisorn uttalar sig med hög men inte absolut säkerhet. Tillsammans med årsredovisningen utgör revisionsberättelsen beslutsunderlag för företagets intressenter. Banker måste kunna bedöma om ett företag har förmåga att betala tillbaka sina lån. Att den ekonomiska informationen om ett företag är korrekta är en viktig säkerhet för banker och andra kreditgivare. Den säkerheten anses bli större och anses mer tillförlitlig om den granskats av en opartisk och självständig revisor.

När revisionsplikten försvinner för de små företagen får dem en frihet att välja de redovisningstjänster och revisionstjänsterna som de finner att de behöva. Tillgången till sådana tjänster kommer att öka och priserna på dem kommer att sjunka och det ger de svenska företagen ökad konkurrens. För att uppmuntra till frivillig revision föreslår utredningen vissa åtgärder. Review är också en typ av förenklad granskning som man bland annat i Danmark har börjat använda sig av, och som kan komma att bli aktuell i Sverige också.

Inom alla företag dyker det förr eller senare upp ett behov av att göra nya investeringar. Ett investeringsbehov måste finansieras och ett krav på kapital uppstår. Kapitalbehovet kan sedan finansieras på olika sätt, antingen genom vinster som företaget genererat eller genom lån av bank. En kreditbedömningsprocess innebär att banker som är långivaren kontrollerar om företaget i framtiden kan betala av lånet med räntor och amorteringar. När ett företag ansöker om kredit kontrollerar banken vissa punkter och gör en riskbedömning. Det är en bedömning av två riskfaktorer, dels kredittagarens återbetalningsförmåga dels den säkerhet som banken får av företaget för krediten. Av den rapporterad redovisningsinformation som företag lämnar för bedömning av banken är fem de fem viktigaste delarna följande; resultaträkning, balansräkning, noter, kassaflöde och delårsrapport. Har banken fått ett positivt resultat vid bedömning av företagets återbetalningsförmåga och säkerheter, återstår bara att göra upp ett avtal och villkor.

4. Resultat av den empiriska undersökningen

I detta kapitel presenteras den intervju som gjord med en kreditanalytiker från Nordea. Här framgår de frågor som ställts till respondenten, och vi försöker återspegla de svar och diskussioner som förts under intervjun.

4.1 Intervju med Susan Iba Johnsson från Nordea, Göteborg

Vi har valt att genomföra en intervju på banken Nordea med en kreditanalytiker som vi har lyckats föra en bra diskussion med kring våra frågeställningar som har handlat om kreditbedömning inom bank och revisionsplikts avskaffande. Vår avsikt med intervjun med en kreditanalytiker har varit att belysa hur kreditbedömningsprocessen går till för att vi sedan skall kunna koppla till hur avskaffandet av revisionsplikten kan komma att påverka deras rutiner vid en kreditbedömning av små företag. I och med att banker fortfarande inte har tagit någon ställning för hur man skall bete sig vid avskaffandet av revisionsplikt för små företag har vår respondent på Nordea Susanne Iba Johnsson inte kunnat besvara våra frågor om hur revisionsplikten kommer att påverka hennes arbete. Ändå har vi lyckats avslutningsvis föra en kort diskussion kring ämnet.

Susanne är en av fyra kreditanalytiker på Nordea Kontoret i Nordstan i Göteborg. Nordea kontoret i Nordstan är ett av de större kontoren och har alltså fler analytiker än normalt. Där sköter dem kreditbedömningen av små till medelstora företag. De stora företagen och de som är börsnoterade behandlas på en annan avdelning eller ett annat kontor s.k. Large.

Susanne har arbetat inom bankbranschen i 25 år. På Nordea har hon på senaste tiden arbetat som kreditanalytiker. Innan det, för cirka 4 år sedan arbetade hon som kundansvarig, som då hade hand om både kundkontakterna och analyserna men så delade men på den rollen och nu jobbar hon bara med analyserna.

4.1.1 Kreditbedömningsprocessen

Kreditanalytikernas kärnuppgift är att sätta ihop ett beslutsmaterial som består av flera uppgifter, bland annat skall man analysera olika risker t ex marknadsrisk, företagsrisk och fler. Företagsrisk menas inte den ekonomiska risken utan hur man hanterar riskerna i företaget, om det finns några specifika risker med just det företaget. Om man först tittar på branschen och sedan på risken och företagsrisken så kan man se dem i relation. Man tittat på branschen i stort, men främst om det finns några risker med företaget?

Sen tittar man på den finansiella risken, kreditrisken. I och med att det är kreditgivning så blir det att man fokuserar mycket på risker, men man försöker också att plocka fram det som är bra i företaget.

Kärnan i analysen är ju trots allt att man tittar på risker, då försöker man i första hand titta på återbetalningsförmågan det vill säga kassaflödet. Man försöker också hela tiden att jobba

framåtriktat, man gör naturligtvis en analys av hur det var förra året men det är ju ganska ointressant egentligen det intressanta är vad som händer nästkommande år. Man tittar alltså på föregående år för att dra slutsatser om hur det kommer att gå för företaget i framtiden. Man försöker på något sätt att prognostisera en återbetalningsförmåga. Man gör en genomgång av företaget en gång om året, en s.k. årsföredragning. Alla kunder analyseras en gång om året, där man gör en totalanalys av företaget. Så egentligen så är den bedömningen som görs av Nordea en bedömning av ettårsrisk, då man tittat på hur det har sett ut under året och analyserar hur det kommer att se ut ett år framöver.

Vad gäller den säkerheten som kunderna visar upp för krediten kommer den på andra plats. Det allra viktigaste är företagets återbetalningsförmåga och är den inte bra då är det inte aktuellt att man kollar på säkerheten som företaget visar upp. Anser banken att det finns återbetalningsförmåga för företagen då blir det aktuellt med säkerheten och man kollar då först på helheten och även säkerheten och värderar det.

I och med att man på Nordea kontoret i Nordstan behandlar små till medelstora företag så kommer de företag som analyseras av Susanne och hennes kollegor att beröras avsevärt av den slopade revisionsplikten eftersom de flesta av deras kunder inte kommer att bli tvingade att ha revision. Trots de nu fastställda besluten vad gäller revisionsplikten för småföretag och de eventuellt stora förändringarna hos deras kunder har banker ännu inte en konkret plan för vad som kommer att gälla i framtiden för arbetet kring kreditgivningen till företag utan revision. Det har inte kommit något ännu från dem som sitter högre upp om hur Susanne och de andra kreditanalytikerna skall förhålla sig till den frågan.

Den informationen som de hittills fått har varit i form av ett föredrag på en revisionsbyrå då man berörde ämnet avskaffad revisionsplikt. Internt har de inte hört någonting.

Men Susanne är inte bekymrad över att hon inte vet någonting om vad banken kommer att ta för ställning, hon menar att de som sitter som kreditanalytiker och kundansvarige inte behöver besluta nått och därför räcker det att de bara vet hur de ska göra när de som beslutar har tagit dessa beslut.

4.1.2 Uppgifter som kräver av det kreditsökande företaget

Vilka uppgifter som banken kräver av den kreditsökande beror mycket på vad syftet är med det hela. Men om man då pratar om den här årsföredragningen då vill banken ha in en reviderad årsredovisning från föregående år samt en budget för det innevarande år. Dessutom besöker den kundansvarige kunden i samband med årsgenomgången och då pratar man om vad man har för planer, om man skall investera och muntligt diskuterar om vad man tror om de kommande åren, vad man har för strategi osv. Kundansvarige har möte med jämna mellanrum med kunderna och efter genomfört möte för kundansvarige in informationen som de fått i ett system (CMS) där analytikerna kan gå in och titta på. Den informationen som tas fram på dessa möten ligger till grund för kreditanalytikernas arbete. Allt detta ingår i det kredit-PM som sammanställs av kreditanalytikerna, det ingår alltså en slags historik som man också skriver om. Kredit-PM är alltså det som kreditanalytikerna sammanställer inför en för ett kreditbeslut.

Om man då pratar om ägarledda företag så skriver man också om företagsledningen, man tittar också på ägarnas privatekonomi. Vad händer om bolaget går dåligt? Banken kräver att ägarna kan skjuta till kapital då, man tittar på om de är villiga att göra det? Detta är också viktigt att man tittar på när man ser på risker, om det alltså finns en förmåga att skjuta till kapital från ägarna om det skulle gå dåligt för företaget.

4.1.3 Användning av årsredovisningen vid kreditbedömningen

Som kreditanalytiker tittar man en hel del på årsredovisningen, som man bland annat kräver av det kreditsökande företaget. Den årsredovisningen och budgeten som man har tagit fram förs in i bankens system där de viktiga nyckeltalen räknas ut av systemet. Det är sådana nyckeltal som banken finner är viktiga och relevanta vid kreditbedömningen. Sedan, med hjälp av bland annat dessa nyckeltal gör kreditanalytikerna på banken en finansiell analys.

Eftersom det är viktigt för banken att få tillbaka sina pengar är också kassaflödet en viktig bit i årsredovisningen som man tittar väldigt mycket på. Huvuduppgiften är att man fokuserar mycket på kassaflödet och framtida kassaflödet i analysen för att göra bedömning om företagets återbetalningsförmåga.

Sedan tittar man också på företagets soliditet och hur likviditeten är i företaget, men som sagt så finner inte Susanne det så intressant att titta på företagets föregående årets uppgifter utan egentligen är det mycket viktigare hur det ser ut kommande åren. Årsredovisningen anser Susanne är grunden för analysen och även budgeten som man har tagit fram.

4.1.4 Kontroll av information

Självklart litar man på att uppgifterna är korrekta men det är också lika självklart att banken gör en kreditupplysning av företaget. När banken gör års genomgångarna av företagen så har banken ett eget datasystem, EQA 101, där man kontrollerar om företaget har övertrasserat, om de har haft några amorteringsbefrielser, om de har missat att betala lånet eller några andra typer av misskötsel. Vidare tittar man också på om företaget har några anmärkningar i form av t ex återbetalning av kredit eller skattebetalningar som företaget har missat.

Bankens system som man får alla dessa informationer ifrån är upplagt på ett sätt att företagen klassificeras i olika riskklasser där man har en typ av skal mellan 1 till 5. Systemet väger in t ex finansiell - och marknadsanalysen som banken kommit fram till och det resulterar till en parameter som man sedan väger ihop med andra typer av parametrar.

Om banken kommer fram till något negativt vid en kontroll av företaget så beror det lite på vilken typ av fel det är och graden av oegentligheten. Om det så blir att banken kommer fram till information om att företaget t ex har misskött sig vid en återbetalning av en tidigare kredit så beror det på graden av misskötseln och detta blir ytterligare en parameter som man väger ihop med de andra analyserna som man gjort. Sen beror det på graden av misskötseln, handlar det om en kredit av många andra som man haft så spelar det inte så stor roll.

4.1.5 Revisorns roll vid en kreditbedömning

Det sker någon form av samarbete mellan kreditanalytikern och den kundansvarige för företaget. Då kreditanalytikern inte har lika mycket kundkontakter som kundansvarige är det viktigt för analytikerna att få den informationen som de behöver av kundansvarige. Om det är någonting som är oklart diskuteras det mellan analytikern och den kundansvarige som företaget har och kommer man inte fram till någonting så kan det komma att bli aktuellt att kreditanalytikern på banken tar kontakt med företaget.

Vidare kan det i vissa situationer bli aktuellt för kreditanalytikerna att ta kontakt med företagets revisor om frågor som är oklara och inte kan besvaras av företaget själva. Det kan t ex handla om någonting i årsredovisningen eller revisionsberättelsen, dock är detta mycket sällsynt. Det är främst ägarledda företag som har mindre kunskap om revision och därför kan det i de fallen vara avgörande för banken att ta kontakt med företagets revisor.

4.1.6 Kreditmodell

Banken har ytterligare ett datasystem där de producerar det slutmaterialet som de har och där finns även någon form av mall som talar om hur man skall gå tillväga och vad man skall kommentera. Kreditanalytikerna på banken använder alltså någon form av mall från Kreditorganisationen om hur kreditprocessen skall se ut, vad man skall titta på och vad man skall använda. Men det finns också ganska mycket utrymme för analytikern att kommentera, skriva och formulera sig fritt. Det tror Susanne inte kommer förändras så mycket, snarare kan man tänka sig att det blir mer frihet för revisorn när revisionsplikten avskaffats.

Det finns ett system, s.k. Rating där man först matar in den finansiella informationen alltså nyckeltalan som man fick fram från tidigare sedan gör man en bedömning i en mall som finns i detta system. Allt som påverkar företaget påverkar i sin tur banken och därför gör man i den bedömningen en form av omvärldsanalys och resursanalys där man bedömer bland annat hur marknaden ser ut, hur deras leverantörssituation och kundsituation ser ut och om organisationen är välfungerande.

Även i "Ratingsystemet" är skalan mellan 1 till 5. Banken har fastställt att företag som ligger under en rating på 3- hanteras på ett särskilt sätt då det finns en riks med dessa företag. Man gör en åtgärdsplan var fjärde år för dessa företag och då gör banken antingen så att man gör dem friska eller så avvecklar man dem. Om banken tror att företaget kan reda ut det efter att man har gjort dessa åtgärder och ser man en framtid för företaget då är det en kund som man skall vara aktiva på. Men ser banken ingen framtid för företaget och det finns risk då skall man avveckla det, det har alltså också betydelse i en kreditbedömning. Man skall alltså inte låna ut pengar till företag som har en låg Rating eftersom risken där är för stor.

Bankens så kallade Rating är en väldigt viktig punkt vid kreditbedömningen, lämnar man ut kredit till ett företag som befinner sig inom riskzonen då får banken betala lite större riskpremie i deras internkostnader.

Även om företaget har en låg Rating så kan kreditanalytikern ändå göra en bedömning av företaget eftersom det beror på vad det är som orsakar till att det blir en låg Rating. Det kan t ex vara ett nyckeltal som är dåligt för tillfället eller något annat tillfälligt . Då får man helt enkelt göra en mer långsiktig plan för kunden.

4.1.7 Revisionspliktens avskaffande

Susanne kunde inte svara så mycket på hur avskaffandet av revisionsplikten kommer att påverka deras arbete men hon tror att de i fortsättningen fortfarande kommer att kräva vissa specifika säkerheter för att företaget skall kunna låna. Men detta kommer till stor del att bero på bland annat hur banken bedömer den kvalitét på den ekonomifunktionen som finns på företaget och om banken har förtroende för att den informationen som tas fram är riktig.

Vidare anser Susanne att företaget ändå borde ha någon form av kvalitét på det underlag som man tar fram, för att t ex leverantörerna och anställda ska känna sig trygga. Många av dessa företag har liten kunskap om revision, Susanne menar att de kan vara bra på sin egen verksamhet men behöver ändå revisorn som har en rådgivande - och reviderande funktion. Annars kan man tänka sig att man lägger aningen större kompetens på företaget där man istället kanske har en ekonomiavdelning eller andra som är kunnig inom revisionsområdet.

UC, upplysningscentralen är en viktig sammanbets partner för banken och man använder sig av det väldigt ofta vid kreditbedömningen. Här kan man se om kunden har några betalningsanmärkningar t ex obetalda skatter. UC tar också in ekonomisk information om företagen en gång om året och kör in det i systemet. Banken spårar företagen via UC där man har gett visa kriterier som spårningen skall innehålla. Företag som söker en kredit upptill 2,25 miljoner svenska kronor spårar men via UC och de företag som klarar det kommer igenom automatiskt och då görs det inte någon mer uppföljning på dessa företag. De företag som inte klarar av spårningen faller ut och då får banken göra en egen bedömning på det och titta närmare på varför de inte klarat spårningen.

Revisionsplikten har egentligen ingen större påverkan på kreditbedömningen för de företag som söker en kredit under 2,25 miljoner svenska kronor eftersom det räcker att de klarar av ”spårningen” som banken gör via UC. Då företaget har någon anmärkning på revisionsberättelsen så faller de ut under spårningen och banken får göra en manuell bedömning av företaget, denna bedömning är lite enklare än de andra bedömningarna som man gör på andra företag men någon form av bedömning görs ändå. Tänker man ett steg djupare har avskaffandet av revisionsplikten därför på sätt och vis betydelse eftersom det då påverkar spårningen via UC.

Susanne kunde inte svara på om hur risken kommer att se ut efter att revisionsplikten avskaffas, eftersom hon inte vet riktigt hur detta kommer att hanteras av banken. Hur man skall hantera beslutet om revisionspliktens avskaffande sköts av högre uppsatta inom banken. Beslutet om hur man skall göra vid kreditbedömningen kommer förmodligen att läggas fram för analytikerna när de med säkerhet vet hur de skall göra. Därför har Susanne inte tänkt så mycket på om hur avskaffandet av revisionsplikten kommer att påverka hennes arbete.

Hon tror att när de nya bestämmelserna börjar gälla så kommer analytikerna få en vägledning kanske i form av nya kreditmallar om hur arbetet skall skötas. När det gäller förändrade villkor efter avskaffandet av revisionsplikten i form av t ex högre ränta eller högre säkerhet kunde Susanne inte uttala sig speciellt mycket om eftersom det är ”affärssidan” av banken som har hand om räntesatserna. Men hon tror att det kan komma att bli en högre ränta för de företag som inte har revision eftersom risken också blir lite högre.

Enligt den teori som lagts fram om kreditbedömning i banker är återbetalningsförmågan en utav de viktigaste faktorerna, om ett företag saknar återbetalningsförmåga anses risken för stor och därmed får företaget inga krediter. Men risken styr inte räntan, utan den kan också bero på konkurrensen mellan bankerna. Men man tror att de som har kvar revision kommer att få en bättre ränta än de som inte har kvar den.

4.2 Intervju med en revisor på Ernst & Young, Göteborg

Då vår respondent från Nordea, Susanne Iba Johnsson, inte kunde svara så mycket på våra frågor om just avskaffandet av revisionsplikten valde vi också att genomföra en intervju med en revisor.

Vår avsikt med intervjun på revisionsbyrån har varit att belysa hur avskaffandet av revisionsplikten kan komma att påverka bankernas kreditbedömning och vad man kan tänka sig erbjuda de kunder som önskar söka kredit.

Ernst & Young är en revisionsbyrå med 130 000 medarbetare världen över. Deras 700 kontor finns i 140 länder. I Sveriges har de 1 830 medarbetare med 70 kontor. Ernst & Young startade år 1971 med namnet Hagström & Bredberg och efter många olika namnbyten och olika sammanslagningar fick byrån namnet Ernst & Young år 1990. Enligt Finansbarometern var Ernst & Young årets revisionsbyrå år 2006 och år 2007.

Vår respondent på Ernst & Young är auktoriserad revisor och har jobbat på revisionsbyrån Ernst & Young i 8 år, varav 1,5 år på Ernst & Young i Tyskland. Tillsammans med andra medarbetare har de på Ernst och Young utsett en grupp som hon har varit med i som har arbetat med att ta fram material om hur de kommer att vända sig till företag efter avskaffandet av revisionsplikten.

4.2.1 Inställning till avskaffandet av revisionsplikten och frivillig revisionsplikt

Som nämnt ovan har vår respondent på Ernst & Young arbetat i Tyskland där det inte finns någon lagstadgad revisionsplikt för de mindre företagen och därför är avskaffandet av revisionsplikten för hennes del inte lika skrämmande som det kan vara för andra. Tvärtom tycker respondenten att det kommer att vara spännande att se hur utvecklingen kommer att se ut och anser att man helt enkelt får ta ställning till de nya förutsättningarna.

Vad gäller frivillig revisionsplikt är det svårt för revisorn på Ernst & Young att uttrycker sig i och med att mycket fortfarande är oklart kring avskaffandet av revisionsplikten, men hon tror ändå att

många av de företagen som inte kommer att bli tvungna att ha revision kommer att frivilligt välja revision. Men samtidigt får man se det lite ödmjukt eftersom det kommer att ta några år för företag innan de riktigt har förstått revisions betydelse.

”Vi har skapat tjänster av värde, och att bli borttagen känns lite konstigt”, säger vår respondent. Om revisionsplikten avskaffas samtidigt som vi har en lågkonjunktur kommer t ex många företag att se borttagandet av revisionen i företaget som en möjlighet att skära ner på kostnaden, och då tror man att många kommer att ta bort revision på företaget.

Oftast ser företag revisorer som ett stöd när det gäller att tolka olika redovisningsregler, kontakter med myndigheter osv. Många företag framför allt de mindre blir skrämde när de får någonting från skatteverket som det inte förstår sig på och genast frågar de revisorn om vad de skall göra. Revisorerna är som en bollplank eftersom de just arbetar med liknande uppgifter och oftast har de stött på samma frågor tidigare. Revisorer har erfarenhet av sådana uppgifter och företag vet detta. Därför är det inte konstigt att man vänder till en revisor vid oklarhet i någon redovisningsfråga eller liknande, de är en trygghet för dem.

De företag som har externfinansiering som t ex banklån tror man, och inte minst hoppas på, att banker kommer att ställa krav på revision i fortsättningen också, kanske inte full revision som idag men någon form av revision i alla fall, ex Review eller granskning av vissa delar av verksamheten.

4.2.2 Revisorns roll vid en kreditbedömning

Den roll som en revisor har vid en kreditansökan är egentligen främst att ta fram en revisionsberättelse, man säkerställer alltså siffrorna i företagets räkenskaper. Någon specifik roll vid en kreditbedömning har de inte, möjligtvis på de allra minsta företag. Det finns fall då revisorerna har följt med kunden till banken för att ha en roll som kontaktperson, men det är inget som vår respondent på Ernst & Young har.

4.2.3 Små företags kreditmöjligheter

Även efter avskaffandet av revisionsplikten tror man att banken kommer att kräva någons slags revidering av räkenskaperna på företag som ansöker om kredit. Sedan beror det också väldigt mycket på vilken verksamhet företaget har och hur balansräkningen ser ut. Om företaget har många immateriella tillgångar, som t ex forskning och utveckling, då är man lite skeptisk mot dem eftersom det blir svårt att säga om det kan ställas som en säkerhet. Här kommer revisionsbyråer att kunna sälja in sina tjänster i fortsättningen när lagstadgad revisionsplikt avskaffas som t ex en frivillig revision.

Det beror också mycket på vilka ställningstagande banken kommer att ta inför avskaffandet av revisionsplikten men vår respondent anser att de borde göra en individuell bedömning beroende på vad företaget har för verksamhet. Om företaget har en väldigt enkel verksamhet som t ex att

företaget köper in och säljer det vidare bara, då finns det inte så mycket bedömningsposter och då finns det inte så mycket som man kan ifrågasätta heller.

4.2.4 Risken för banken vid slopad revisionsplikt

Men det är alltså upp till banken om de kommer att kräva någon form av granskning av företagets räkenskaper eller inte och givetvis så tar de en större risk om de inte får in ett reviderat material. Samtidigt kanske de väljer att acceptera större kreditförluster men väljer att höja räntan med någon procentenhet för de företag som inte har reviderade siffror. Respondenten tror att banker får fler kreditförluster eftersom det kan hända att de ger krediter till någon som egentligen inte bör få någon kredit. Man kan inte lita på "icke-reviderade" siffrorna på samma sätt som de som är reviderade.

4.2.5 Fördelar för småföretag och kreditgivare med en slopad revisionsplikt

Revisorn på Ernst och Young ser inga fördelar med en slopad revisionsplikt för kreditgivare, tvärtom blir det en nackdel för dem. När banker idag gör en kreditanalys vet de att den input som de lägger in i systemen för att ta fram en utvärdering av företaget är korrekt. Bankerna använder sig av olika mallar vid sina bedömningar och kollar mycket på olika nyckeltal och kassaflöde, och då är det oerhört viktigt för dem att siffrorna som de får in stämmer annars blir det en felaktig bedömning av företaget. När företag som inte har revision lämnar sina siffror till banken kommer de inte lika säkert som idag veta att siffrorna stämmer. Speciellt blir det jobbigt när det blir lågkonjunktur och då alla bedömningsposter bli svåra att bedöma som t ex osäkra kundfordringar.

Fördelen för revisionsbyråerna blir att efterfrågan på olika revisionstjänsterna förmodligen kommer att öka. För små företag blir fördelen den direkta kostnaden för revisionsarvoden som de nu slipper. Men även om de inte anlitar en revisor för granskning så tror respondenten att företaget kommer att vilja anlita en revisor för konsultationssyfte.

4.2.6 Revisionspliktens avskaffande i Danmark

Ernst & Young har absolut följt Danmark men inte just när det gäller kreditgivningen. Man har också titta på andra länder och följt deras arbete efter slopandet av revisionsplikt och slutsatserna har egentligen blivit att det har varit väldigt svårt att jämföra med andra länder eftersom det hela tiden beror på hur man avskaffar revisionsplikten, exempelvis här i Sverige verkar det som att bolagsordningarna blir ogiltiga och att man måste göra ett aktivt val att få revision. Det finns två alternativ antingen väljer man aktivt att inte ha revision eller så väljer man att aktivt ha revision. I Sverige är förslaget att man skall välja aktivt att få revision, medan det i de andra länderna inte är så och det är där som skillnaden ligger som gör det svårt att jämföra Sverige med andra länder. Man kan jämföra det med en prenumeration, väljer man inte aktivt att avsluta en prenumeration så löper den ju på. På samma sätt har de flesta företag i länder där man avskaffat revisionsplikt som t ex Danmark, inte aktivt valt att inte ha revision och då har det bara löpt på. Det tror man kan vara en förklaring till varför så många som 70 procent av småföretag har kvar revision, man

har helt enkelt förglömt att säga upp det. Men för svenska småföretag tas det bort automatiskt, vill ett företag få redovisning reviderade måste de aktivt välja det. Det är alltså en mycket större ansträngning för företag i Sverige än vad det är i företag i andra länder där man avskaffat revisionsplikten, och därför är det alltså mycket svårare att jämföra än vad man tror. Vidare finns det flera sådana skillnader mellan Sverige och andra länder som gör det svårt att dra några konkreta slutsatser.

Innan några beslut fattas vad gäller avskaffandet och sättet man skall avskaffa på skall 80 remissinstanser som skall tycka till om detta förslag och därför kan det också hända att det blir helt annorlunda i slutändan.

Det är många som är negativa till det förslaget som lämnats, många tycker att det är lite för snabbt att gå direkt på en så stor gräns. På Ernst & Young tycker man att det är lugnt om man tar bort revisionsplikten, men att det inte är lätt att gå till maxgränsen med en gång. Om gränsen hade satts lägre till att börja med så hade det varit lättare att anpassa sig, inte minst för revisionsbranschen och deras kunder att få en möjlighet att anpassa sig till detta. Det blir också lättare att informera om detta successivt avskaffats under flera års tid istället för att direkt framlägga en sådan stor förändring.

4.2.7 Samarbete mellan revisionsbyråer och banker

Ett samarbete mellan revisionsbyråer och banker får inte förekomma för det skulle innebära att två parter går ihop med varandra, men däremot så träffas man bland annat på seminarier med olika banker. Syftet med dessa träffar eller seminarier som man har är att revisionsbyråerna skall presentera vad de gör när de reviderar och man diskuterar om vad revisionsplikten innebär samt vad banker tycker om detta. Bankers synpunkter kan ha en väldigt stor effekt på revisionens verksamhet. Dessa möten ger en möjlighet för båda parterna att påverka varandra.

4.2.8 Alternativ till revisionsplikten

De alternativ till revisionsplikt som kommer att finnas för små företagare är bland annat de tjänster som redan fanns på Ernst & Young. Det är "frivillig revision" som egentligen är precis samma sak som vanlig revision, men man kallar den frivillig revision till skillnad från lagstadgad revision. Den frivilliga revisionen är inte något nytt på revisionsbyrån, tjänsten har funnits tidigare för de företag som inte omfattats av lagstadgad revision. "Granskning enligt särskilda överenskommelser" är det andra alternativet istället för lagstadgad revision. Om ett företag är i behov av en djupgående granskning av ett avgränsat område som exempelvis kundfodringar, varulager eller leverantörsskulder då tittar man bara på det, alltså beror det väldigt mycket på vad det är för verksamhet och vilket behov de har.

Det är svårt att säga vilket alternativ det blir som bankerna kommer att välja att företag använder för att kvalitetssäkra den finansiella informationen vid ansökande av kredit. Exempelvis "Översiktlig granskning", som är det tredje alternativet istället för lagstadgad revision. Har det

företaget en begränsad ägarkrets, få externa kontaktytor eller mindre komplex verksamhet då kan man alltså tänka sig att en översiktlig granskning räcker, då det är väldigt analytiskt.

Review skulle också kunna vara ett av alternativen till revisionsplikten, men om bara en Review skulle vara tillräckligt beror väldigt mycket på verksamheten, alltså hur balansräkningen och resultaträkningen ser ut.

Man kan säga att de två senare alternativen som revisionsbyrån har att erbjuda skulle kunna ses som andra alternativ av skriftligt intyg från revisorn om vad som granskats, istället för den idag lagstadgade revisionsberättelsen.

4.2.9 Förenklad revision, vad bör ingå

Det är svårt att avgöra vilka delar av den nu gällande revisionen som skulle prioriteras framför andra om man antar en förenklad revision, det beror framför allt på vad det är för verksamhet och risk i verksamheten.

På revisionsbyrån Ernst & Young är man inte oroad över att det kommer ske drastiska förändringar vad gäller revisorernas arbete, eller att de kommer bli utan jobb. Revisionen i större bolag blir mer och mer noggrann och kraven på att revidera stora bolag ökar hela tiden med bland annat Bolagskoden t ex skall företag kunna visa att de har god intern kontroll och andra höga krav som ställs. Därför kommer revisorernas energi också att mer och mer riktas till de större företagen från de mindre.

Problemet för kunderna är att frågorna är oftast för svåra och då vänder sig företagen till revisorerna för att framför allt bokföra rätt. Många kan tro att revisorer bara ska hindra företag från att fuska men att göra rätt överhuvudtaget är ett vanligare problem som företag har, de har viljan att göra rätt men de vet inte hur de ska göra, och det behöver dom egentligen inte veta. De behöver inte vara proffs på bokföring men de kan vara jätte bra på t ex bilverkstad.

När företag ställs inför svåra beslut så är det revisorerna som sätter gränserna för t ex vad som skall tas upp som tillgångar osv. Om man väljer att inte ha kvar revision så kommer man alltså att både missa hjälpen och gränssättandet från revisorer då de inte vet själva.

Revisionsplikten avskaffande påverkar också antalet sökande till revisionsrelaterade ämnen på högskolan och universitetet. Dessutom har man kunnat konstatera från RN, Revisionsnämnden att man väljer i lägre utsträckning att skriva prov för godkänd revisor. Man gissar på att det skulle kunna bero på att folk tror att det kommer bli mindre jobb efter avskaffandet av revisionsplikten.

4.3 Sammanfattning

Vi har intervjuat en kreditanalytiker på en banken Nordea och en revisor på revisionsbyrån Ernst & Young, för att belysa kreditbedömningsprocessen och påverkan på den av en slopad revisionsplikt. Kreditanalytikernas kärnuppgift är att sätta ihop ett beslutsmaterial som består av flera uppgifter, bland annat skall man analysera olika risker, finansiellrisk, marknadsrisk och företagsrisk. De uppgifter som banker kräver av den kreditsökande beror mycket på vad syftet är med det hela. Oftast är det alltid en reviderad årsredovisning samt en budget som man vill ha inför en kreditbedömning. Den årsredovisningen och budgeten som man har fått in förs in i bankens system där de viktiga nyckeltalen räknas ut av systemet, bland annat soliditet och kassaflöde. Vidare tittar man också på om företaget har några anmärkningar i form av t ex återbetalning av kredit eller skattebetalningar som företaget har missat. Det är en så kallad spårning som görs via Upplysningscentralen. Det finns också andra system så som Rating som bankerna använder sig av för att i slutändan få fram kanske det viktigaste nämligen företagens återbetalningsfråga.

Trots de nu fastställda besluten om att revisionsplikten för småföretag skall avskaffas och de eventuellt stora förändringarna för bankernas kunder har kreditanalytikerna ännu inte fått några upplysningar om vad som kommer att gälla för dem efter avskaffandet. Man är dock negativ till avskaffandet av plikten eftersom det kan komma att öka risken för bankerna om företag väljer att ta bort revision och inte har någon annan typ av likvärdig kvalitetssäkring.

Men både kreditanalytikern och revisorn är övertygade om att bankerna i fortsättningen också kommer att ställa krav på någon form av granskning för att säkerställa räkenskaperna. Revisorn på Ernst och Young ser inga fördelar med en slopad revisionsplikt för kreditgivare, tvärtom blir det en nackdel för dem. När banker idag gör en kreditanalys vet de att den input som de lägger in i systemen för att ta fram en utvärdering av företaget är korrekt, efter avskaffandet av revisionsplikten kan man komma att gå mista om detta.

På revisionsbyrån finns det redan olika alternativ till den idag lagstadgade revisionen, som man hoppas att efterfrågan på skall öka. Även bankerna tror att alternativ som man kommer att ta fram efter avskaffande kommer att kunna användas av företag, däremot tror man att det kommer att beror väldigt mycket på verksamheten vilken tjänst företaget behöver.

Fördelen för revisionsbyråerna blir att efterfrågan på olika revisionstjänsterna kommer att öka. För små företag blir fördelen den direkta kostande för revisionsarvodet som de slipper. Men man finner alltså inga fördelar med revisionspliktens avskaffande för bankernas del.

5. Analys & tolkning av empiri

I analyskapitlet gör vi en sammankoppling mellan den teoretiska referensramen och resultatet av den empiriska undersökning som vi har presenterat i tidigare kapitel.

5.1 Analys av respondenterna från Nordea och Ernst & Young

I analysen som följer kommer vi att dela in kapitlet i två avsnitt, där den första delen kommer att behandla en analys av hur kreditbedömningen eventuellt kan komma att påverkas av avskaffande av revisionsplikten. I den andra delen kommer vi att analysera revisionsbyråerna ställning till avskaffandet av revisionsplikten och vilka alternativ som kommer att finnas för små företag som önskar att söka kredit. Om man då kopplar dessa indelningar till problemformuleringen så kan man säga att vi kommer att behandla vårt huvudproblem i första avsnittet, medan de två delproblemen som vi har kommer behandlas under andra avsnittet.

5.2 Analys av bank, Nordea

5.2.1 Möjliga konsekvenser för banker av revisionspliktens avskaffande

Idag har revision en väldigt stor betydelse för banker i och med att banken vill göra en så tillförlitlig bedömning som möjligt av de kreditsökande företagen. Det viktigaste för banken är att få tillbaka sina pengar och därför gör banken egna analyser utifrån företagens reviderade räkenskaper. Återbetalningsförmågan, det är de absolut viktigaste och för att återbetalningsförmågan ska bli korrekt så måste banken få riktiga uppgifter från företagen. Är uppgifterna fel så kan ett företag som inte kan betala av lånet få kredit i alla fall. Det går alltså inte att bara lita på kreditsökandens ord och de uppgifter som de har upprättat. Kräver banken att fortfarande få in en fullt reviderad årsredovisning, vilket är helt naturligt, då fortsätter man som vanligt på banken att utföra sina bedömningar utifrån sina vanliga rutiner, mallar och system. Det som då kommer att hända är att de företag som vill välja bort revision får tänka om och i slutändan kanske de blir tvungna till att ha kvar en fullständig revision.

Vilken ställning banker kommer att ta inför avskaffandet av revisionsplikten beror självklart på bland annat vilken ställning andra banker kommer att ha. Om en bank som sagt kräver fullt reviderad årsredovisning medan en annan bank bara accepterar någon annan form av granskning t ex att revisorn bara granskar en del av verksamheten i de kreditsökande företagen. Det kan då hända att företag inte längre känner sig tvungna att ha en fullt reviderad årsredovisning.

På sätt och vis kan avskaffandet av revisionsplikten bli en möjlighet för banker att vinna nya kunder. Eftersom gränsvärden för lagstadgad revisionsplikt är så pass hög så är det nu endast 3 % av aktiebolagen som kommer att ha reviderade räkenskaper. Det är väldigt många företag som kommer att kunna välja att vara utan revision vilket innebär för bankens del att konkurrensen blir högre i och med att vissa banker endast kommer att kräva en viss granskning som inte kommer att kosta företagen lika mycket som en full revision som andra banker kanske fortfarande vill ha.

Banken måste fortfarande vara säker på att när de ger ut kredit att det inte finns någon stor risk och att företagen kan klara av räntebetalningar, amorteringar osv., och därför kommer de också att troligtvis kräva en fullgod granskning.

5.2.2 Kreditbedömningsprocessen idag

För att banken ska vara säker på dessa punkter behöver de gör bl.a. en omvärldsanalys och resursanalys. För att banken i sin tur ska kunna göra detta och få en riktig och säker bild på företagets finansiella ställning och verksamhet så måste de få in riktiga uppgifter. Genom att en revisor reviderar uppgifterna kan banken vara säker på att det stämmer och att siffrorna är riktiga. Att revisorn endast reviderar de uppgifter som är relevant för bankens del kan kanske vara en lösning för bankens del då de kan vara säkra på sina bedömningar och för företagets del då det inte kommer att kosta dem lika mycket som innan. Så länge banken kan vara säker på sina bedömningar i dessa punkter finner de inga problem med att lämna ut kredit till företagen, menar Susanne på Nordea banken. Vidare berättar Susanne att det också finns andra punkter som är viktigt för banken när de skall fatta beslut bland annat är det resultaten från de analyser som de gör om olika risker, t ex marknadsrisk, företagsrisk och kreditrisk. Banken vill som sagt få tillbaka sina pengar när de lånar ut och därför är det viktigt att de känner till riskerna med företaget.

En av den absolut viktigaste informationen för banken är företagets revisionsberättelse som revisorn lämnar in till bolagsstämman. I revisionsberättelsen uttalar revisorn sig om det som har granskats, vilka är bland annat årsredovisningen, bokföringen och företagsledningen. Vidare kan man läsa om företaget har några anmärkningar i form av att de inte har fullgjort sina förpliktelser när det gäller exempelvis skatter och avgifter. Det framgår även om företaget har misskött sig vid återbetalning av någon kredit vilket också påverkar bankens beslut. Tillsammans med årsredovisningen är revisionsberättelsen ett viktigt beslutsunderlag för bankens bedömning.

5.2.3 Hur avskaffandet kan komma att påverka bankers nuvarande rutiner

I och med avskaffandet av revisionsplikten kommer årsredovisningen kanske inte att bli granskad av en revisor och med anledning av detta så kommer inte företagen ha någon revisionsberättelse som kan uppvisas vid kreditansökan. Hur kommer då banken att kunna vara säker på sin bedömning? Vår respondent på revisionsbyrån menar att man kan erbjuda tjänster som kan ses som ett skriftligt intyg från revisorn om vad som har granskats istället för en revisionsberättelse. Detta kan kanske vara en lösning då revisorn istället endast granskar de uppgifter som är relevant för banken, för att de skall kunna göra en bedömning om bland annat företagets återbetalningsförmåga. Den bedömning banken gör är av ettårsrisk därför gör banken ett årsfördrag en gång om året och då vill banken ha föregående års reviderade årsredovisning samt en budget för innevarande året. Detta skulle innebära att revisorn varje år måste granska de uppgifter som är relevant för banken och lämna in någon typ av skriftligt intyg. Det räcker alltså inte med att göra en granskning när företaget ska ansöka om kredit.

Vid kreditbedömningar använder banker flera olika system och ett av dessa system som banken använder, och som också är smidigt att använda vid en bedömning av företag som ansöker om en mindre kredit, är UC, Upplysningscentralen. För banken är UC en väldigt viktigt samarbetspartner då banken inte behöver anstränga sig mycket att bedöma företaget då de klarar av den s.k. ”spårningen” som göras med hjälp av UC. De flesta av företagen som ansöker om en mindre kredit är troligen de små och medelstora företagen som i fortsättningen inte kommer att behöva revidera sina räkenskaper. I framtiden kommer inte banken kunna lita på den s.k. ”spårningen” längre då de uppgifterna som Upplysningscentralen har inte kommer att vara reviderad. I och med att uppgifterna inte är reviderade har företaget heller ingen revisionsberättelse som används vid ”spårningen”, då företagen faller ut om de har någon anmärkning eller liknande på revisionsberättelsen. Då blir det inte lika enkelt för banken att göra en bedömning av företaget oavsett hur mycket kredit det gäller.

5.2.4 Om företag väljer att inte ha kvar revision

Det har dessutom visat sig i praktiken att kreditanalytikerna på banken kan komma att behöva ta kontakt med företagets revisor i vissa situationer, främst då företaget självt inte är så kunniga inom redovisningsområden och därför inte kunnat besvara på frågeställningar som kommit upp från bankernas sida. Om företag väljer att inte ha revision så kan det bli besvärligt om det är någonting som är oklart och banken måste ta kontakt med företaget, det kommer alltså inte vara lika lätt för banker i dessa situationer att klara upp problematiken. Här kan man däremot tänka sig att företag som kanske inte har revisor har någon kunnig och bred ekonomifunktion, menar kreditanalytikern på Nordea. Då kan man alltså istället tänka sig lägger ett större ansvar och högre krav på ekonomerna i företaget. Och då kan banken i situationer där de behöver ta kontakt med företaget vända sig till ekonomifunktionen istället för som idag revisorerna, menar Susanne.

Kreditorganisationen lämnar idag en slags mall som behandlar hur kreditbedömningsprocessen skall ske, denna behandlar bland annat vad man skall titta på, vilken information som skall användas av det som man fått in från företaget osv. Men det finns också väldigt mycket utrymme för analytikerna att kommentera, skriva och formulera sig fritt, berättar Susanne om. När revisionsplikten avskaffas här i Sverige kommer den mall som man har idag möjligtvis ändras. Det är mest sannolikt att kreditanalytikerna fortfarande kommer att kunna uttrycka sig ganska mycket fritt vid kreditbedömningsprocessen, tror Susanne.

I en bok framtagen av FAR SRS, som syftar till att ge praktisk vägledning i revision, skriver man att om det inte finns någon revisor måste intressenterna, i detta fall bankerna, göra egna kontroller för att skapa förtroende till företagets ekonomiska rapportering. Frågan här är, på vilket sätt, men det har man alltså inte hunnit se över ännu, i alla fall på kreditanalytikernas nivå.

I och med att man inte har fattat något beslut om hur man skall göra efter avskaffandet av revisionsplikten så vet man inte hur det kommer att bli i fortsättningen vad gäller räntesatsen för krediterna, man kan bara spekulera. Utredningen menar därmed att det inte finns skäl till att befara att slopandet av revisionsplikten för mindre företag kommer att leda till att företag går miste om möjligheter att få lån av banker eller att det kommer tvingas ta lån på sämre villkor än idag. Skulle det i värsta fall visa sig att det ändå blev så, är problematiken enkelt löst genom att företaget frivilligt väljer revision.

5.3 Analys av revisionsbyrån, Ernst & Young

5.3.1 Inställning till avskaffandet av revisionsplikten

Avskaffandet av revisionsplikten för småföretag är en naturlig utveckling och en europeisk trend och för många av revisionens intressenter kan det verka skrämmande, men det är inte bara intressenterna som blir oroliga. Många befarar att revisionspliktens avskaffande kommer att leda till ett osäkert läge för många inte minst för revisorerna själva, men vår respondent på Ernst & Young fruktar inte revisionspliktens avskaffande. Tvärtom menar hon att det kommer att vara intressant att se hur utvecklingen kommer att se ut i Sverige, då hon tror att revision inte kommer att väljas bort av de flesta små företag.

Det som revisorn däremot befarar är att revisionsplikten avskaffas samtidigt som vi har en lågkonjunktur i Sverige, då kan det nämligen komma att bli att många företag väljer bort revision för att skära ner på företagets kostnader. Den sammanlagda besparingen i form av revisionskostnader för de företag som befrias från revisionsplikt kan uppskattas till 5,8 miljarder kronor per år. Man befarar att dessa uppskattningar i samband med lågkonjunktur kan komma att locka till att företagsledningen väljer att inte ha revision.

Man tror och samtidigt hoppas på att företag som har ett banklån kommer att bli tvungna att ha revision för att erhålla lån. Man kan till exempel tänka sig att man från bankers håll ställer ett krav på något förenklad revision om inte en fullständig. Här kan man alltså tänka sig att man har någon slags begränsad granskning, där man tittar på de bitar som är relevanta utifrån bankernas perspektiv.

Att revisionsplikten avskaffas innebär att företagets uppgifter inte blir granskad av en revisor, men det är fortfarande lagkrav på att företagen skall upprätta en årsredovisning och där måste det tydligt framgå om den har blivit granskad av en revisor eller inte. Respondenten jämför med Tyskland och berättar att även om de mindre företagen inte hade kvar revision hade man ändå en fullständig variant av en årsredovisning.

5.3.2 Små företags kreditmöjligheter och revisorns roll

På revisionsbyrån Ernst & Young ser man inga fördelar med revisionspliktens avskaffande för små företag kreditmöjligheter, precis som man inte gör på Nordea. Man menar att risken kommer att bli för stor om man får in oreviderat material från företag, till skillnad från som idag reviderade uppgifter. Revisorn från Ernst & Young tror att bankerna kommer att få fler kreditförluster om de inte kräver revision eftersom det i de fallen kan hända att de ger krediter till någon som egentligen inte bör få kredit. Det är en alldeles för stor risk och därför tror man att bankerna i fortsättningen också kommer att kräva någon form av likvärdig granskning som revisionen.

Precis som vår respondent på banken menar, tror också revisorn på Ernst & Young att kreditbedömningen kommer att bero mycket på företagets verksamhet och hur balansräkningen

ser ut. Om det är en enklare verksamhet, där man bara köper in och säljer vidare, kan det vara enklare för bankerna att bedöma om redovisningen stämmer eller inte.

Om företaget har en svår inriktigt och verksamheten är stor kan de ha t ex många immateriella tillgångar, som forskning och utveckling, då kommer man att troligtvis vara skeptisk mot dem eftersom sådana poster oftast är svåra att bedöma. Här kommer revisionsbyråer att kunna erbjuda tjänster som ersätter den lagstadgade revisionsplikten efter avskaffandet, så som t ex en frivillig revision, för man tror att det kommer att ställas ett sådant krav på företag vid ansökan om en kredit.

Även om revisorn i framtiden inte kommer att ha en reviderande roll för de små företagen som inte har kvar revision, kommer de absolut att ha en rådgivande roll för dessa företag. Många små företag är inte kunniga när det gäller att bland annat bokföra och visa upp verksamhetens lönsamhet, och därför känns det alltid tryggt att ha revisorn vid sidan om som man kan få råd av och som man kan be om hjälp. Även om företagets uppgifter inte behöver vara reviderade i framtiden måste de ändå bokföra och ta fram någon form av årsredovisning.

Som sagt är många små företag inte kunniga inom området då de för det mesta behöver hjälp från bland annat en revisor. Vår respondent på revisionsbyrån berättar om att när t ex företag ställs inför svåra beslut så är det revisorn som sätter gränser för exempelvis vad som skall tas upp som tillgångar osv. De företag som då inte väljer att ha revision kommer att missa både revisorns hjälp vid bokföring samt upprättande av årsredovisning. Det revisionsbyråerna kommer att göra nu blir att erbjuda nya tjänster till företagen. Här har revisionsbyråerna möjlighet att vinna nya kunder genom att erbjuda de tjänster som de tror passar företagen bäst beroende på vilken behov de har.

5.3.3 Alternativa regler istället för lagstadgad revision

I och med att revisionsbyråerna är medvetna om att revisionen har stor betydelse för banker arrangerar man seminarier där revisorerna presenterar sitt arbete och berättar om förändringar i revisionen, på så sätt kan banker påverka vad revisionsbyråerna tar fram som alternativ till den lagstadgade revisionsplikten. Detta är viktigt för bankerna då de, om revisionsbyråerna tar fram något som kan användas vid kreditbedömning, slipper att göra egna granskningar.

Det har länge diskuterats vilken typ av uttalanden som kan ersätta revisionsberättelsen när revisionsplikten avskaffats för små företag. Det har tillsatts en arbetsgrupp av FAR SRS revisionskommitté som ska undersöka om det finns några uttalanden som skulle kunna användas för att rapportera företagets finansiella ställning. Genom vår intervju med revisionsbyrån Ernst & Young fick vi veta att de har tre olika tjänster sedan tidigare som man kan tänka sig vara alternativ till lagstadgad revision. Banker kommer förmodligen att fortsätta kräva någon form av kvalitetssäkring på räkenskaper från företag, då kommer det bli ett väldigt stort behov av någon annan typ av skriftligt intyg. Därför kommer troligen många fler företag efter revisionspliktens avskaffande använda sig av någon av dessa tjänster som ett alternativ till revision istället för den idag lagstadgade revisionen.

Samtidigt som många företag kommer att välja bort revisions kommer det också vara många företag som vill ha kvar revision på företaget, då kommer de företag efter avskaffandet använda sig av "Frivillig revision", som fungerar precis på samma sätt som den lagstadgade revisionen men användes tidigare av de företag som inte omfattades av revisionsplikten. I och med att man tror att bankerna fortfarande kommer att kräva någon slags kvalitetssäkring, tror vår respondent på Ernst & Young att många företag kommer att välja att ha kvar revision och då kommer efterfrågan på tjänsten frivillig revision att öka.

En annan typ av granskning som revisionsbyrån erbjuder och som troligen också kommer att öka för de företag som inte vill ha kvar revision blir tjänsten "Granskning enligt särskilda överenskommelser". Det är en tjänst för de företag som vill ha en djupgående granskning av ett avgränsat område som exempelvis kundfodringar eller varulager. Review som har diskuterat i Danmark som ett alternativ har även diskuterats i Sverige och det kan ses som den "Översiktliga granskningen" som revisionsbyrån erbjuder som tredje alternativ. Detta alternativ kan användas av företag som inte har lika många externa kontaktytor och har mindre komplex verksamhet. De två senaste alternativen kan ses som ett skriftligt intyg från revisorn om vad som har granskats istället för den idag lagstadgade revisionsberättelsen. Det är alltså inte säkert om t ex bara en översiktlig granskning kommer att räcka vid en kreditbedömning. Som sagt är dessa tjänster redan existerande tjänster på revisionsbyrån och arbetsgruppen som har tillsatts av FAR SRS revisionskommittén ska därför undersöka och förhoppningsvis komma fram till helt nya och andra alternativ eller så kommer de utveckla redan existerande tjänster.

Som vår respondent också betonade väldigt mycket så beror det väldigt mycket på vilken verksamhet företaget har när man väljer någon av de tjänster som de har att erbjuda. Därför är det också svårt att uttala sig om vilken tjänst som skulle fungera bäst vid en kreditbedömning eftersom det också beror på verksamheten.

Det är osäkert enligt Utredningen vad konsekvenserna kommer att bli för banker allmänt av en slopad revisionsplikt men man tror att banker fortfarande kommer att ställa höga krav på att företag lämnar någon typ av reviderade uppgifter. Eftersom det används många olika typer av uppgifter och information vid en kreditbedömning då banker gör olika analyser beroende på vad företaget har för verksamhet och vad det finns för risk i verksamheten blir det därför svårt att avgöra vilka delar av den nu gällande revisionen som kan prioriteras framför andra när man tar fram en förenklad revision.

5.3.4 Revisionsplikten i Danmark jämfört med Sverige

Danmark avskaffade revisionsplikten med ett gränsvärde som inte alls var så hög som i Sverige utan Danmark ska år 2010 höja gränsvärdet till ett högre värde men innan det ska man undersöka den ekonomiska brottsligheten då företag inte reviderar, medan förslaget i Sverige är att man direkt lägger ett maximalt gränsvärde. På så sätt är det en stor skillnad och att det därför är svårt att dra slutsatser av Danmark, menar revisorn på Ernst & Young. Hon berättar vidare att hon tycker att det är bra att revisionsplikten avskaffas i och med att Sverige då är på väg mot en harmonisering inom EU, men att det inte kommer att vara lätt att gå till maxgränsen med en gång.

Att gå från att 100 procent av aktiebolagen har haft revision till drygt 3 procent ger ingen

möjlighet alls till utvärdering. Det uttrycksfullt höga gränsvärdet skapar heller ingen förutsättning för den omställning som revisionens intressenter måste göra. Det hade istället varit mycket bättre om man precis som i Danmark började med ett betydligt lägre gränsvärde så att man alltså hinner anpassa sig till förändringarna successivt.

En annan sak som skiljer Sverige från Danmark är att man i Danmark måste välja bort revision själv annars måste man fortsätta att ha en reviderad årsredovisning medan här i Sverige blir man tvungen att välja till revision om man vill ha det. Revisionen tas bort från de företag som inte överskrider gränsvärden automatiskt och de får istället välja till revision om företagen även i fortsättningen vill ha kvar revision. Detta kan vara en av anledningen till att 6,45 % av företagen i Danmark valde att fortsätta med revision i företaget.

6. Slutsatser

I detta kapitel drar vi slutsatser utifrån resultatet av den empiriska undersökningen samt analysen och tolkningen av den.

Vårt syfte med studien har varit att undersöka vad slopad revisionsplikt kommer att innebära för bankers kreditbedömningsprocess och att belysa på vilka andra sätt små aktiebolag kan kvalitetssäkra sin redovisning efter revisionspliktens avskaffande.

6.1 Slutsatser vi vill dra av studien

Den problemformuleringen som vi har utgått ifrån i vår studie är:

Huvudfråga:

- *Vad kommer avskaffandet av revisionsplikt att innebära för bankers kreditbedömningsprocess?*

Första delfrågan:

- *Hur ställer sig banker inför revisionspliktens avskaffande och vad kommer man att kräva efter avskaffandet?*

Andra delfråga:

- *Vilka alternativ till revisionsplikten kommer revisionsbyråer att kunna erbjuda så att små aktiebolag som väljer att inte ha revision skall kunna upprätthålla trovärdigheten i sin redovisning?*

I den empiriska undersökningen har vi bara utgått från två respondenters åsikter vilket innebär att resultatet inte kan ses som generellt, men utifrån respondenternas svar har vi ändå kunnat dra slutsatser kring revisionspliktens avskaffande.

6.1.1 Avskaffandet av revisionsplikt, innebörden för kreditbedömningsprocess

Avskaffandet av revisionsplikten för de små aktiebolagen kommer att innebära att företag kommer att kunna välja att inte ha revision, vilket i då kommer att leda till att det för dessa företag antagligen kommer att bli svårare att få krediter från banker. Bankernas risk för ökade kreditförluster kan komma att öka om de inte fortsätter att kräva revision i företag som önskar få kredit. Men man tror både på banker och också på revisionsbyråer att företag som inte behöver ha revision kommer ändå att ha kvar revision om de är i behov av krediter. Man vet än inte hur revisionspliktens avskaffande kommer att hanteras inom banker och hur kreditanalytikernas arbete kommer att påverkas men man tror att det inte kommer att vara några drastiska förändringar efter avskaffandet.

6.1.2 Bankers inställning till revisionspliktens avskaffande

På bankerna har man som sagt inte talat om hur man skall ställa sig inför avskaffandet av revisionsplikten för små företag. Kreditanalytikerna vet själva inte vad det är som kommer att gälla efter slopandet, men man tror att det inte kommer att ändras mycket i deras nuvarande rutiner. Idag använder man sig av enkla och användbara system som man matar in den reviderade redovisningen i, hur det blir för de företag som inte har revision är fortfarande oklart. Dock tror man att man fortfarande kommer att ställa höga krav på dessa företag. Det kan tänkas att företag istället för revision har en kunnig ekonomifunktion på företaget som man ställer höga krav på att de skall skapa trovärdighet för företagares räkenskaper. Vidare spekulerar man kring vilka andra krav som kan komma att ställas, här tror man att de olika alternativregler som revisionsbyråerna erbjuder kan bli aktuellt, men detta kommer att bli väldigt individuellt.

6.1.3 Revisionsbyråernas alternativ till revisionsplikten

De alternativ som revisionsbyråerna kommer att kunna erbjuda företag är sådana tjänster som redan finns på revisionsbyråer, men det kan också komma nya alternativ framöver. Eftersom bankerna fortfarande inte har uttalat sig om vad de kommer att kräva av små företags som söker kredit när de inte har kvar revision vet revisionsbyråer inte vilket alternativ av de som idag erbjuds kommer att uppskattas mest av bankerna efter revisionspliktens avskaffande.

7. Avslutande diskussion

I detta avslutande kapitel ges en diskussion som återknyter den empiriska studiens resultat till forskningsproblemet. I diskussionen framgår tankar kring innebörden av avskaffandet av revisionsplikten för banker. Vi avslutar kapitlet med att ge förslag till vidare forskning inom problemområdet.

7.1 Avskaffandet av revisionsplikt, innebörden för bank

Kreditbedömningsprocessen som banker idag har kommer att förmodligen efter avskaffandet av revisionsplikten ändras. Det kommer alltså att innebära att de regler som ligger till grund för bankers kreditbedömningar idag kommer i framtiden att ändras efter revisionspliktens avskaffande.

Bankers nuvarande rutiner, system och kreditmallar kommer förmodligen att ändras eftersom deras rutiner osv. måste anpassas till det alternativ som företag kan komma att välja istället för revision. Vi tror att kostnaderna för företag att få kredit fortfarande kommer att bli en del, eftersom bankerna sannolikt kommer att kräva någon slags kvalitetssäkring, om de inte fortfarande kräver revisionen.

Att företag har en välfungerande ekonomifunktion som tar på sig ansvaret att räkenskaperna stämmer, kan vara en lösning utifrån bankernas perspektiv. Det beror alltså på hur banker bedömer den kvalitet på den ekonomifunktionen som finns på företaget och om banken har förtroende för att den informationen som tas fram är riktig. Man menar att oavsett om bankerna kommer att i fortsättningen kräva revision eller inte så kommer kostnaderna för kvalitetssäkring på företaget inte att försvinna, men kanske minska.

Idag skiljer man på kundanalytiker och kundansvarig. Kundansvariga på bankerna har idag en slags kontaktrelation med företag som söker kredit på banken men är inte med när kreditbedömningen sker, men det underlag som de tar fram för denna kreditbedömning är idag av stor betydelse för kreditanalytikerna. Om företag väljer att inte ha en revisor kommer man kanske att lägga ett större ansvar på kundansvarige, för att skapa större förtroende för företaget.

Vi tror att bankerna till att börja med kommer att sätta krav på en fullständig revision även efter avskaffandet av revisionsplikten, men detta krav tror vi kommer att ändras med tiden och kommer slutligen att bli väldigt individuellt för företagen. Även idag beror kreditbedömningen mycket på vad företaget har för verksamhet, detta tror vi kommer att utvecklas ännu mer i framtiden och man kommer att titta på väldigt mycket på vad det verkligen är för verksamhet.

Samarbetet med Upplysningscentralen (UC) och banker kommer antagligen att fortsätta att gälla. Men när revisionsplikten avskaffas kommer det att framgå av UC: en huruvida en årsredovisning har reviderats eller inte. Då är det upp till bankerna själva hur de skall agera. Företag som klarar av spårningen idag får kredit oftast utan någon ytterligare bedömning, detta tror vi kommer att fortsätta att gälla för de företag som väljer att ha kvar revision.

Dock är det problematiskt då företag inte har revision men klarar den spårning som görs via UC. Här kan man tänka sig att bankerna kräver då kommer att kräva att en revisor gör en så kallad "översiktlig granskning" som revisionsbyråerna redan idag använder. En översiktlig granskning tror vi däremot inte kommer att räcka i de fall företag söker en högre kredit. Men man kan tänka sig att detta kommer att skapa en större risk för banker eftersom det kommer att ta tid att anpassa sig till de nya rutinerna och det kommer att ta tid att utvärdera om en sådan typ av granskning kommer att räcka.

Idag använder sig banker av många olika system vid bedömning av företag och dess möjlighet att få kredit. I dessa system lagras information som banker har om företaget exempelvis om hur företagen har skött sina tidigare betalningar. Vi tror att det blir svårt för banker att använda samma system för företag som har en reviderad årsredovisning och för dem som inte har det. En lösning för banker kan då kanske vara en utveckling av dessa system, menar vår respondent på Nordea.

Man kan tro att de som har kvar revision kommer att få lite bättre ränta än de som inte har kvar det, men så behöver det inte vara. Precis som vår respondent betonade så beror det också en hel del på konkurrens mellan bankerna och därför är det inte alltid som risken styr räntan. Men det kan i och för sig också bero på hur andra banker kommer att hantera revisionspliktens avskaffande.

7.2 Bankers inställning till revisionspliktens avskaffande

Vilken ställning banker kommer att ta inför avskaffandet av revisionsplikten beror självklart på bland annat vilken ställning andra banker kommer att ta. Om en bank kräver fullt revision medan en annan bank bara accepterar någon annan form av granskning t ex att revisorn bara granskar en del av verksamheten i de kreditsökande företagen kan det då hända att företag inte längre känner sig tvungna att ha en fullt reviderad årsredovisning.

I samband med förändringarna har banker möjligheter att vinna nya kunder då det blir konkurrens mellan bankerna. Men det kan också bli så att bankerna känner sig tvungna att inställt för att kräva revision, kräva någon annan form av kvalitetssäkring eftersom andra banker kanske väljer den lösningen. Därför tror vi att konkurrensen inom bankbranschen kommer att öka betydligt efter sloandet. Samtidigt kan det vara så att man kommer att precis som idag ha en bestämd kreditmodell från Kreditororganisationen som bankerna skall följa.

Frågan om vad som skall hända efter att revisionsplikten avskaffas i banken diskuteras av högre uppsatta i banken och därför har vår respondent inte kunnat uttala sig särskilt mycket om det, därmed har vi inte kunnat komma fram till några exakta svar om vad banken kommer att kräva efter förändringarna. Det som vi har fått klart för oss är att det är en självklarhet att banken i fortsättningen kommer att kräva någon annan form av granskning som banker kan lite på utan att tvivla, om de nu inte kräver en fullt reviderad årsredovisning av de kreditsökande företagen.

Vad vi tror är att banker kommer att känner sig tryggare om revisionsbyråerna erbjuder företagen andra former av granskning som de kan använda vid en kreditbedömning. Banker litar på

revisorerna och om de erbjuder en tjänst som företag kan använda vid en kreditbedömning så kommer banken lita på att denna tjänst täcker det som behövs för att i slutändan bedöma återbetalningsförmågan.

7.3 Revisionsbyråernas alternativ till revisionsplikten

Efter avskaffandet av revisionsplikten kommer årsredovisningen kanske inte att bli granskad av en revisor och med anledning av detta så kommer inte företagen ha någon reviderad årsredovisning att lämna vid kreditansökan. Hur kan då banker vara säkra på sina bedömningar? Vår respondent på revisionsbyrån menar att man kan erbjuda tjänster som kan ses som ett skriftligt intyg från revisorn om vad som har granskats istället för en revisionsberättelse. Detta kan kanske vara en lösning för bankerna eftersom revisorn då bara granskar de uppgifter som är relevant för bedömningen, för att bankerna framför allt skall kunna göra en bedömning om bland annat företagets återbetalningsförmåga.

Den bedömning banken gör är av ettårsrisk därför gör banken ett årsfördrag en gång om året och då vill banken ha föregående års reviderade årsredovisning samt en budget för innevarande året. Detta innebär att revisorn varje år efter avskaffande av revisionsplikten måste granska de uppgifter som är relevant för banken och lämna in någon typ av skriftligt intyg, tror vi. Det räcker alltså inte med att göra en granskning när företaget ska ansöka om kredit, utan man kommer troligtvis att behöva ha någon form av revision i företaget efter avskaffandet.

På Ernst & Young fick vi veta att de redan har tjänster som de tror kommer att vara ett alternativ för företag att använda, men man vet inte om det kommer att räcka. Däremot så har de och en tjänst som de kallar frivillig revision som är den som de tror att bankerna kommer att uppskatta mest. Man kan också tänka sig att de andra två alternativen som revisionsbyrån erbjuder kan ses som alternativ till revisionsplikten i form av ett slags skriftligt intyg, som vi har nämnt i empirin.

FAR SRS revisionskommitté har tillsatt en arbetsgrupp som skall undersöka och förhoppningsvis komma fram till alternativ till revisionsplikten. Vi tror att det för bankernas företagskunder kommer att gälla två slags alternativ, ett alternativ som är för de lite enklare verksamheter, som till exempel en ”översiktlig granskning”, och ett annat alternativ för de större företagen som till exempel ”granskning enligt särskilda överenskommelser” där man gör ett djupgående granskning av de områden som är relevanta för kreditgivarna, det är i alla fall den uppfattningen som vi har fått.

Ett annat alternativ som samtalats under intervjun på revisionsbyrån är Review som alltså är en förenklad revision, kan också tänkas vara ett alternativ till revisionsplikten. Men kan det verkligen vara tillräckligt med en förenklad granskning vid en kreditbedömning. Vi tror att det i så fall skulle kunna vara en lösning för företag med enklare verksamheter, därför att det på företag med invecklade verksamheter kan vara svårare att bedöma återbetalningsförmågan och därför behövs en större granskning.

Vi tror att alla företag som omfattas av revisionspliktens avskaffande kommer att ha någon form av kontakt med revisor, det kan t ex vara för revidering, bokföring eller rådgivning.

Men det om vi anser är bra med avskaffandet är att de företag som inte behöver revision alls, framför allt de drygt 70 000 vilande företagen, kan slippa bli belastad med den revisionskostnaden.

7.4 Förslag till fortsatt forskning

När vi valde att göra en studie om revisionspliktens avskaffande trodde vi att bankerna i och med presentationen av förslaget var så aktuell att det hade börjat ta ställning inför de kommande förändringarna, men vårt resultat av studien visar att detta inte var fallet. Förslaget är att avskaffandet av revisionsplikten skall ske år 2010. Nu efter att utredningen har lämnat förslag kommer ett nittiototal remissinstanser ha möjlighet att lämna synpunkter på utredningen, någon gång under 2009 skall beslut tas och vi anser att det hade varit intressant att vidare forska om förslaget kommer att ändras och om de bankerna har tagit någon ställning då.

8. Referenser

Böcker:

Andersen, Ib (1998). *Den uppenbara verkligheten – Val av samhällsvetenskaplig metod*. Lund: studentlitteratur.

Broomé, Per, Elmér, Leif & Nylén, Bertil (1998). *Kreditgivning till företag*, 5 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Davidson, Bo & Patel, Runa (2003). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 3 uppl. Lund: studentlitteratur.

Delbetänkande av utredningen om revisorer och revision (2008), *Avskaffandet av revisionsplikten för små företag*, SOU 2008:32

Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul (2006). *Att utreda, forska och rapportera*, 8 uppl. Malmö: Liber ekonomi.

Hartman, Jan (2004). *Vetenskapligt tänkande: från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur.

Hedman, Pär (1994). *Kredit analys*, 1 uppl. Malmö: Liber-Hermods.

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn (1997). *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. 2 uppl. Lund: studentlitteratur.

Häckner, Einar & Johansson, Sven-Erik & Wallerstedt, Eva (2005). *Uppdrag revision*, 1 uppl.

Johannessen, Asbjørn & Tuft, Per Arne (2003). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber ekonomi.

Jönsson, Bengt (1992). *Handbok i kreditgivning*, 7 uppl. Stockholm: FB Utbildningskonsult AB.

Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. 3 uppl. Lund: studentlitteratur.

Thurén, Torsten (2007). *Vetenskapsteori för nybörjar*. Malmö: Liber ekonomi.

Sharan B, Merriam (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: studentlitteratur.

Svedin, Jenny (1992). *Kreditgivning och kreditbedömning av företag*, 1 uppl. Malmö: Almqvist & Wiksell.

Lagböcker:

FAR Förlag (2006): *Revision - En praktisk beskrivning*, Stockholm: FAR FÖRLAG AB

FARs samlingsvolym 2007, del 1, Stockholm: FAR FÖRLAG
- Aktiebolagslagen 2005:551

FARs samlingsvolym 2007 del 2, Stockholm: FAR FÖRLAG
- Revisionslagen, 1999:1079

Internet :

Kreditbedömning, <http://banklan.blogspot.com/search?q=Kreditbed%C3%B6mning>

Inte gratis att avskaffa revisionsplikten, Balans nr 11 2007. Far komplett (elektronisk)
http://www.farsrskomplett.se.lib.costello.pub.hb.se/folng-customer/document.do?searchHit=1&idPath=RTN65539@@RTN65542@@RTN75232@@RTN75238@@TN0000231F@@N67275&searchResultId=397373009_1211360567313#N67275

När revisionsplikten avskaffades i Danmark, Balans nr. 2 2007. Far komplett (elektronisk)
http://www.farsrskomplett.se.lib.costello.pub.hb.se/folng-customer/document.do?searchHit=1&idPath=RTN65539@@RTN65542@@RTN75232@@RTN75238@@TN00002318@@N68886&searchResultId=1897998413_1211359457977#N68886

Rapport i stället för revision, balans nr 6-7 2007. Far komplett (elektronisk)
http://www.farsrskomplett.se.lib.costello.pub.hb.se/folng-customer/document.do?searchHit=1&idPath=RTN65539@@RTN65542@@RTN75232@@RTN75238@@TN0000231C@@N65599&searchResultId=52047175_1211359753429#N65599

Revisionsplikten måste bort, Balans nr 10 2007. Far komplett (elektronisk)
http://www.farsrskomplett.se.lib.costello.pub.hb.se/folng-customer/document.do?searchHit=1&idPath=RTN65539@@RTN65542@@RTN75232@@RTN75238@@TN0000231E@@N67622&searchResultId=898863564_1211360588474#N67622

Slopad revisionsplikt utreds, Balans nr 1 2007. Far komplett (elektronisk)
http://www.farsrskomplett.se.lib.costello.pub.hb.se/folng-customer/document.do?searchHit=1&idPath=RTN65539@@RTN65542@@RTN75232@@RTN75238@@TN00002317@@N65604&searchResultId=1844654130_1211360539706#N65604

Kompendier & Broschyrer

Ernst & Young, broschyrer från april 2008, *Revisionsplikten avskaffas för mindre aktiebolag. Vad är nästa steg för ditt företag?*

Kursmaterial, [*Forskningsmetodologi i företagsekonomi & Verksamhetsinriktad revision.*](#)

Bilagor

Intervju frågor till banken

För att vi skall få en bättre inblick i hur arbetet kring kreditbedömning går till och vilka som står bakom själva bedömningen tänkte vi att du skulle berätta lite kort om dina uppgifter i banken och lite gran om din bakgrund.

Informerat samtycke – Anonymitet?

Klartecken att spela in intervjun från respondenten?

1. Vad har du för uppgift på banken och hur länge har ni arbetat i branschen?
2. Hur många kreditanalytiker jobbar på Nordea?

Kreditprocessen

3. Hur går kreditbedömningsprocessen till när det gäller småföretag?
4. Vilka uppgifter kräver ni av den creditsökande företagen?
5. Vilka uppgifter anser ni är det viktigaste vid bedömningen?
6. Hur mycket av årsredovisningen använder ni vid kreditbedömningen?
7. Hur stort är ert intresse av innehållet i räkenskaperna och vilka delar anser ni är det viktigaste i en årsredovisning?
8. Begär ni annan redovisningsinformation av företaget, tex. Delårsrapport, kvartalrapport, omvärldsanalys, resursanalys.
9. Hur kontrollerar ni att den finansiella informationen ni får av små företag är korrekt?
(Använder ni er av någon form av extern utlåtande t.ex som kreditupplysningar från upplysningscentralen?)
10. Händer det att ni vänder er till revisorn direkt med frågor om de uppgifter som ni har fått ihop?
11. Har ni en bestämd kreditmodell som ni använder och går efter vid en kreditbedömning?

Revisionsplikt

12. Vad har ni för inställning till avskaffandet av revisionsplikten för små företag?
(Bör man avskaffa eller behålla revision?)
13. Vad är er bedömning av kostnadsförändringarna för små företag vid en slopas revisionsplikt?
14. Vad anser ni om risken för banken?
15. Hur kommer småföretags kreditmöjligheter påverkas? Kommer det bli färre som får kredit?
16. Kommer ni att kräva någon form av revision i fortsättningen när revisionsplikten avskaffas? Vilken alternativ finns till revision?
17. Hur kommer kreditgivningen påverkas? Blir det förändrade villkor som t.ex höjd ränta eller kommer ni kräva högre säkerhet?
18. Revision, är det en kvalitets- och säkerhetsstämpel?
19. Hur kommer arbetssättet att förändras av slopad revisionsplikt?
20. Danmark har nu inte kvar revision för småföretag, har ni dragit eller kommer ni att dra några lärdomar av bankens förberedelseprocesser i Danmark.
21. Review som är en mindre omfattande kontroll, skulle det vara användbart för er vid en kreditbedömning? Har ni hört talas om Review?
22. Finns det utifrån er synvinkel några fördelar med en slopad revisionsplikt?

Intervju frågor till revisionsbyrån

Informerat samtycke – Anonymitet?

Klartecken att spela in intervjun från respondenten?

1. Vilka arbetsuppgifter har du och vilken roll har du på Ernst & Young?
2. Hur länge har du arbetat i branschen?
3. Vad har ni för inställning till avskaffandet av revisionsplikten för små företag och vad anser ni om en frivillig revisionsplikt?
4. Vad har företagets revisor för roll vid en kreditansökan och tror du att denna roll kommer att påverkas av slopad revisionsplikt?
5. Hur tror du att småföretags kreditmöjligheter påverkas? Kommer det att bli färre som får kredit tror du?
6. Vad anser ni om risken för banken vid slopad revisionsplikt?
7. Finns det utifrån er synvinkel några fördelar för småföretag och kreditgivare med en slopad revisionsplikt?
8. Vad är er bedömning av kostnadsförändringarna för bankens del vid en slopas revisionsplikt?
9. Danmark har nu inte kvar revision för småföretag, har ni följt förändringarna i Danmark och kan ni dra några slutsatser kring just kreditgivning. Har ni hört om hur man går tillväga i Danmark vad gäller bankers krav på säkerhet?
10. Samarbetar revisionsbyråerna med banker för att ta fram en plan inför förändringarna och hur banker i framtiden kommer att agera, om hur de skall bedöma om de skall lämna kredit eller inte till företag som inte har en reviderad revision?
11. Banken kommer säkerligen kräva någon form av revision i fortsättningen när revisionsplikten avskaffas, vilka alternativ till revisionsplikten kommer revisionsbyråer att kunna erbjuda så att små aktiebolag som väljer att inte ha revision skall kunna upprätthålla trovärdigheten i sin redovisning?
12. Tror du att Review som är en mindre omfattande kontroll, skulle det vara ett alternativ? Tror du att det skulle vara tillräckligt om revisorn endast granskade en del av företaget vid bankers begäran?
13. Vad anser du om att företag anlitar en revisor, som istället för en revisionsberättelse lämnar ett skriftligt intyg om vad som granskats?
14. Om man antar förenklad revision för småföretag, vilka delar av den nu gällande revisionen bör då ingå? Upplever du att några delar bör prioriteras framför andra och kan något uteslutas?

Högskolan i Borås är en modern högskola mitt i city. Vi bedriver utbildningar inom ekonomi och informatik, biblioteks- och informationsvetenskap, mode och textil, beteendevetenskap och lärarutbildning, teknik samt vårdvetenskap.

På **institutionen för data- och affärsvetenskap (IDA)** har vi tagit fasta på studenternas framtida behov. Därför har vi skapat utbildningar där anställningsbarhet är ett nyckelord. Ämnesintegration, helhet och sammanhang är andra viktiga begrepp. På institutionen råder en närhet, såväl mellan studenter och lärare som mellan företag och utbildning.

Våra **ekonomiutbildningar** ger studenterna möjlighet att lära sig mer om olika företag och förvaltningar och hur styrning och organisering av dessa verksamheter sker. De får även lära sig om samhällsutveckling och om organisationers anpassning till omvärlden. De får möjlighet att förbättra sin förmåga att analysera, utveckla och styra verksamheter, oavsett om de vill ägna sig åt revision, administration eller marknadsföring. Bland våra **IT-utbildningar** finns alltid något för dem som vill designa framtidens IT-baserade kommunikationslösningar, som vill analysera behov av och krav på organisationers information för att designa deras innehållsstrukturer, bedriva integrerad IT- och affärsutveckling, utveckla sin förmåga att analysera och designa verksamheter eller inrikta sig mot programmering och utveckling för god IT-användning i företag och organisationer.

Forskningsverksamheten vid institutionen är såväl professions- som design- och utvecklingsinriktad. Den övergripande forskningsprofilen för institutionen är handels- och tjänsteutveckling i vilken kunskaper och kompetenser inom såväl informatik som företagsekonomi utgör viktiga grundstenar. Forskningen är välrenommerad och fokuserar på inriktningarna affärsdesign och Co-design. Forskningen är också professionsorienterad, vilket bland annat tar sig uttryck i att forskningen i många fall bedrivs på aktionsforskningsbaserade grunder med företag och offentliga organisationer på lokal, nationell och internationell arena. Forskningens design och professionsinriktning manifesteras också i InnovationLab, som är institutionens och Högskolans enhet för forskningsstödande systemutveckling.

HÖGSKOLAN I BORÅS

VETENSKAP FÖR PROFESSION

BESÖKSADRESS: JÄRNVÄGSGATAN 5 · POSTADRESS: ALLÉGATAN 1, 501 90 BORÅS

TFN: 033-435 40 00 · E-POST: INST.IDA@HB.SE · WEBB: WWW.HB.SE/IDA